

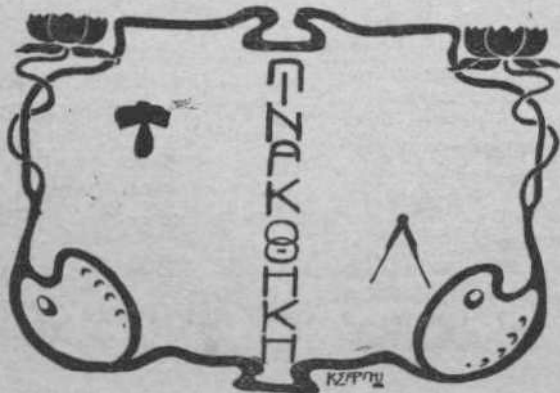

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΤΟΣ Β'.
ΤΕΥΧΟΣ ΚΓ'.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ
1903

ΑΘΗΝΗΣΙ, *****
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ**
ΔΗΜ. Ι. ΚΑΛΟΓΕ-
ΡΟΠΟΥΛΟΣ ***

ΓΡΑΦΕΙΑ* ΟΔΟΣ
ΠΙΝΑΚΩΤΩΝ **
ΑΡ. 22α ** ΕΚΑ-
ΣΤΟΝ ΤΕΥΧΟΣ
ΔΡ. 1,20*****

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ

}	ΕΤΗΣΙΑ ἐν Ἑλλάδι δρ. 12
	ΕΞΑΜΗΝΟΣ » » 6
	ΕΝ ΤΟΙΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙΣ εἰς χρυσόν.

ΕΤΟΣ Β΄.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1903

ΤΕΥΧΟΣ ΚΓ΄.

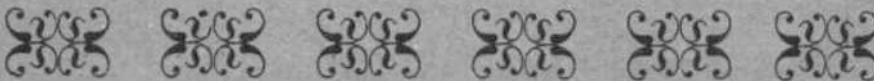
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

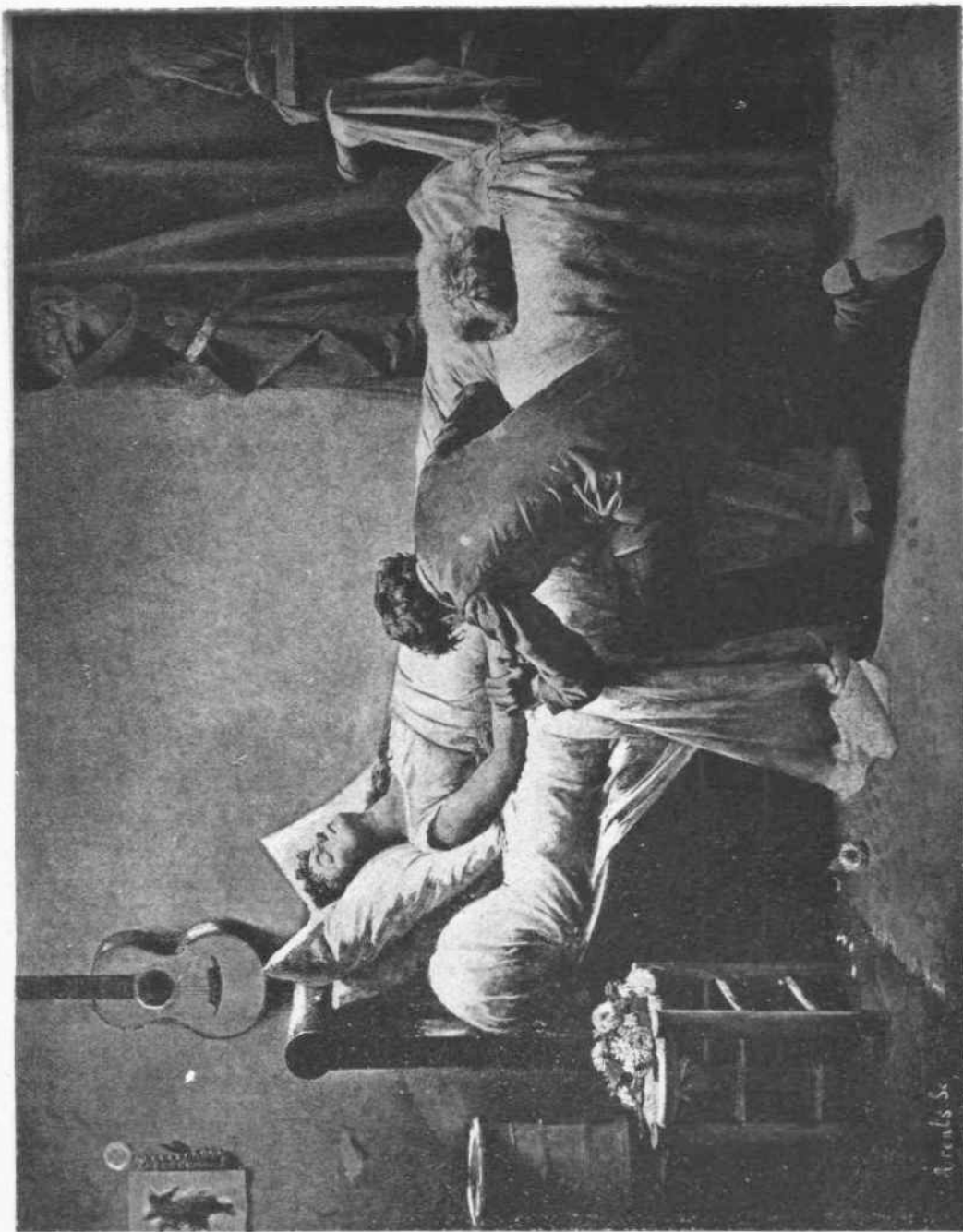
ΚΕΙΜΕΝΟΝ :

- DE AMICIS. Ὁ πόθος καὶ τὸ παράπονον τοῦ Ζολᾶ.
Μετάφρασις Ἀλ. Δουζίνα.
- Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ. Τὸ ὄραμα. (Παράφρασις).
- Δ. Ι. Κ. Ἡ τέχνη κατὰ τὸν Μεσαίωνα. (Γοτθικὴ τέχνη).
- ΣΠ. ΔΕ ΒΙΑΖΗ. Ἡ ζωγραφικὴ ἐν Ἑλλάδι (Συνέχεια).
- Κ. ΓΟΥΝΑΡΗ. Ἡ σκιάδα. (Ποίησις).
- ΣΤ. ΜΑΡΤΖΟΚΗ. Dies Irae. Σ' ἕνα ἐκθετο. (Ποίησις).
- FRANK MILLER. Ὁ κομήτης.
- MARC LÉGRAND. Narcisse. — L'improvisateur (Sonnets)
- ΛΑΖ. ΣΩΧΟΥ. Ἡ Καρράρα. (Ταξιδιωτικαὶ ἐτυμώσεις).
- ΠΟΙΗΤΙΚΟΝ ΑΓΩΝΙΣΜΑ «Πινακοθήκης». Κρίσις τῆς ἑπιτροπῆς.
- ΨΥΧΗΣ. Πόθοι. — Στίχοι.
- ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΥ. Τὰ νεοελληνικὰ γράμματα. — Τὰ κείμενα ἐν τῇ φιλολογίᾳ μας.
- ΔΙΚ. Ἀπὸ τὸ σημειωματᾶριόν μου.
- ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ (Ἀρχαιολογία. — Ζωγραφικὴ — Γλυπτικὴ. — Ἀρχιτεκτονικὴ).

ΕΙΚΟΝΕΣ :

- Ε. ΣΑΒΑΝΕ. Ὁ θάνατος τῆς Φρανσίνας. (Φωτοτυπία).
- Β. ΝΑΥΣΤΑΘΜΟΣ. Τορπιλλοβόλα.
- Κ. ΒΟΛΑΝΑΚΗ. Ἡ ἐπάνοδος τῶν Ἀργοναυτῶν.
- ΑΝΔΡΕΑΣ DEL SARTO. Ἡ Ἁγία Οἰκογένεια.
- ΜΙΝΙΟΝ ΠΑΠΑΒΙΕΡΟΥ.
- Γ. ΒΡΟΥΤΟΥ. Πάρις.
- Γ. ΒΡΟΥΤΟΥ. Ἄχιλλεύς.
- ΚΑΛΔΟΝΑΙ ΗΘΟΠΟΙΟΙ. (Φωτοτυπία).
- Κ. ΒΟΛΑΝΑΚΗΣ.
- ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ, ΤΙΤΛΟΙ, ΠΡΩΤΟΓΡΑΜΜΑΤΑ. (Φ. Ἀριστίων, Α. Γέλβεργ, Σ. Ξενοπούλου, Μ. Σκούφου, Κ. Σαρλή).

E. CABANE

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΗΣ ΦΡΑΝΣΙΝΑΣ

(Φωτογραφία Β. Παπαγιαννοπούλου).

★ DE AMICIS ★

Ο ΠΟΘΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΡΑΠΟΝΟΝ ΤΟΥ ΖΟΛΑ

ΕΙΣΗΘΟΝ ευχριστός εις τὸ πλῆρες τάξεως καὶ εὐπρεπίας ὠραϊκῶν ἐκεῖνο δωμάτιον, καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ ἀρχηγὸς τῶν πραγματιστῶν εἰργάζετο ἐν τῇ μεγάλῃ εἰκόνι τῶν Ρουγκάν-Μακάρ, προητοιμάζε τὴν μακρινὴν κατ' αὐτοῦ σταχυοφορίαν, προσκέρυττε τὸ Εὐ-αγγέλιον τῆς φυσιοσκοπίας, ἀνατρέπων τοὺς ἀντιπάλους του, ἐνθαρρύνων τοὺς ὀπαδοὺς του, ἀνθιστάμενος κατὰ τῆς κριτικῆς. Ἀναλογισθεὶς δὲ τι ἐσκέφθη καὶ ἐγραψέν ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐκείνης, ἐφ' ἣς ἐστηρίζομεν, κατὰ τὰ τρία περιπετειωδέστατα ἔτη ἅρ' οὗτο τὸ τελευταῖον τὸν εἶχον ἐπισκεφθῆ, κατελήθη ὑπὸ θαυμασμοῦ. Πραγματικῶς εἶνε ἀξιοθαύμαστοι καὶ ἀξιοσεβαστοὶ οἱ εἰς τὴν τέχνην θυσιαζόντες τὰς ἀνακούσεις, τὴν υγείαν καὶ τὰς ἀπολαύσεις τῆς νεότητος· μεγαλοὶ αὐτοὶ ἐργάται, ὅποιαδήποτε καὶ ἂν εἶνε ἡ κρίσις περὶ τοῦ ταλάντου καὶ τοῦ πνεύματός των.

Δὲν ὑπάρχει ἀντίρρησης ὅτι ὁ φοβερός καὶ τρομερός ἐκεῖνος Ζολὰ εἰργάσθη! Ἐφ' ὅσον ἐρευνᾷ τις τὴν φύσιν τῆς ἐργασίας του, ἐπὶ τοσούτου τὸν θαυμάζει πλεῖστον, διότι παρατηρεῖ ὅχι μόνον τὴν δύναμιν, ἀλλὰ τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν ἐξοχον, οὕτως εἰπεῖν, ἰσχυρογνωμοσύνην τῆς θελήσεως.

Παράδοξος φύσις ἀληθῶς.

Καθ' ὅλον τὸν βίον του φαίνεται φλεγόμενος ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τῆς δόξης, κατακτῶν ὅμως αὐτὴν, νομίζει τις ὅτι οὔτε τὴν αἰσθάνεται, οὔτε τὴν ἀπολαμβάνει. Ἐξῆς δι' ἐαυτοῦ καὶ μόνου, ἐν τῇ σιωπηλῇ οἰκίᾳ του, μακρὰν τοῦ κόσμου, ὡς ἀληθῆς μοναχὸς τῆς τέχνης, δὲν ἀνέκοπτε δὲ τὴν μονήρη καλλιτεχνικὴν ζωὴν του ἢ διὰ τὰ ἐπιτεθῆ ἢ ἀμυνθῆ εὐθαρσῶς, ὡς ἄνθρωπος παραγνωρισθεὶς καὶ ἐνοχληθεὶς, χωρὶς

ποτὲ νὰ προσφέρῃ φράσιν ἢ λέξιν προδίδουσαν ἐν αὐτῷ αἰσθημα χάραξ διὰ τὴν φήμην, ἢ εἶχε κατακτήσει, διὰ τὴν εὐτυχίαν ἧτις τὸν συνώδευε. Πτωχός, ἐδοξάσθη καὶ ἐπλούτισε, μετὰ βίον πλήρη ταπεινώσεων καὶ ἀπληγισμένων ἀγῶνων, πλὴν δὲν μετεβλήθη, δὲν συνδιηλλάγη μετὰ τοῦ κόσμου. Ἀναμφιβόλως ὑπέφερε πολὺ. Καὶ σχεδὸν τὸ ἔλεγεν εἰς φίλον του, ὅστις τὸν ἐμέμνετο διὰ τὴν βικιότητα κατὰ τῶν κριτικῶν του: — «ὦ! δὲν γνωρίζεις πόσον μ' ἔκκαμον νὰ ὑποφέρω!» — Ἐκ τούτου καὶ τὸ ἐλάχιστον ἐκεῖνο τῆς κατακουκτικῆς διαχύσεως καὶ ἡ μελαγχολία καὶ τὸ ὑποπτον ὅπερ τὸν χαρακτηρίζει. Ἐδέχετο εὐλακρινῶς φιλοφρόνως τοὺς ἐπισκέπτας του, καὶ ὅμως τὸ ἐρευνητικὸν βλέμμα του ἐφαίνετο ὅτι ἀπεκάλυπτε, ἐν τῷ πνεύματι τῶν ἐπαινετῶν του μικρὰν τινα ὑποκρίσιν, μικρὰν τινα ἀπιστίαν. Πρὸς στιγμὴν ἐνόμιζε τις ὅτι θὰ ἠγείρευτο τῆς θέσεώς του καὶ θὰ ἔλεγε πρὸς τοὺς περικυκλοῦντας αὐτὸν θαυμαστάς. «Ὡς τελειώσωμεν αὐτὴν τὴν κομωδίαν» εἶπε ἀγύρευται, οἱ ἰσοῦσι πολὺ ευχριστῶς θὰ μὴ γάτετε τὸν ἀναβαλλόμενον εὐθὺς ὡς διασκελισσάτε τὸ κατοφλίον μου». Σπανίως ἐπαινος ἀντενάκλα ἐπὶ τοῦ προσώπου του τὴν ευχαρίστησιν. Πολλάκις εἰς τὰ ἔργα του διαφαίνεται ἡ ὑπερηφάνεια, οὐδέποτε ὅμως ἡ προσωπικὴ μακταιότης. Καὶ εἰς τὴν ζωὴν ἦτο ὁ αὐτός. Σοβρός, λιτοδίαιτος. Ἐγθρός τῶν ὕλικῶν καὶ μακταίων ἡδονῶν. Ἄνευ τέκνων, ἔζη μετὰ τῆς γυναικὸς του, — καθὼς ὁ ἴδιος ἔλεγεν — ὡς καλοὶ φίλοι, καὶ πλὴν τῆς τέχνης, δὲν κατεῖχε τὸ πνεῦμά του οὐδὲν ἕτερον μέγα πάθος, πάθος ὅπερ ὑπεστηρίχθη ἐν αὐτῷ ὑπὸ ἀπείρου ἐρωτος ἢ μάλλον ὑπὸ ἀκαθάρτου ἀνάγκης νὰ ἐργάζεται.

Τὶ εὐτυχία! Νὰ εἶνε τις τόσο ἰσχυρὸς πραγματιστῆς ἐν τῇ τέχνῃ καὶ τόσο ἀκράδαντος ἰδιολόγος ἐν τῇ ζωῇ!

Ὁ Ζολὰ ἀνήκει εἰς τοὺς Γάλλους συγγραφεῖς, οἵτινες, ἀρῶν ἐπὶ πολὺ ἀνέμειναν τὴν τύχην, ἐπλούτισαν πάχιστα. Ἀνήκει προσέτι εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, οἵτινες ἐρείσθησαν τοῦ

χρόνου των και της προς την εργασίαν ἐλευθερίας των κωνιδῶν. Ἐξῆς δ' ἐρημίτου βίον διότι, πολεμῆσας λυσσωδῶς πολλὰς προλήψεις, πληγῶσας πολλὰς φιλαυτίας, ἐγείρας ὀργὴν καὶ μίση, θά ὑπερσεύτο, ἐὰν εὐχναζεν εἰς τὸν φιλολογικὸν κόσμον, ἢ ἀγωνίζετο αἰωνίως, ἀμυροὶς δὲ παρισυνῶν πνεύματος, ὅπερ εἶνε φοβερὸν ὄπλον διὰ τὰς συζητήσεις τῶν αἰθουσῶν καὶ λεσχῶν, ἠσθάνετο ὅτι δὲν θ' ἀντείχεν εἰς τὰς κωνιδῶν γλώσσας καὶ τοὺς κωνιδῶν γλωσσιστοὺς, οἵτινες θά τὸν ἐπληρῶσαν πανταχόθεν. Καὶ δι' αὐτὸ ἐκλείσθη εἰς τὸ σπουδαστήριον τοῦ καὶ ἐθυσίασεν ὅλην τὴν ζωτικότητά του εἰς τὴν ἐργασίαν.

Αὐτὰ ἐσκαπτόμην κατὰ τὴν ἐπίσκεψίν μου ἐκείνην, ὅτε εἰσῆλθεν ὄχρος καὶ ἔχων τὴν κόμην ἐν ἀταξίᾳ. Ἐφερε βιβλίον τριπλὸν ἐσφυγμένον περὶ τὴν ὄψιν, ἄνευ λακμοδέτου καὶ ἐμβάδας ἐκ μαύρου ὑφάσματος. Παράδοξος ἐνδομασία παλαιστοῦ καὶ ἐργάτου. Μοὶ ἐφάνη μικρότερος καὶ ἰσχνότερος ἀφ' ἧς τὸν εἶδον τὸ πρῶτον. Ἡ κοιλία του προεῖχε, πλὴν τὸ πρόσωπόν του εἶχεν ἀδυνατίσει. Ἦτο ὄχρος καὶ ἐφάνετο μελαγχολικός. Καὶ εἰς τὴν μελαγχολίαν του ἐκείνην ἀπέδωκα τὴν ἀσυνήθη εἰς αὐτὸν δικηγορικότητα μεθ' ἧς μ' ἐδέχθη. Ἐκάθησε παρὰ τὸ κατὰφορτὸν ἐξ ἐφημερίδων καὶ ἀσφαγίστων ἐπὶ ἐπιστολῶν γραφείων του καὶ διὰ φωνῆς κατακόπου, ὅσον καὶ τὸ πρόσωπόν του, μοὶ ἀπήντησε ὅτι δὲν ἔχει καλῶς.

Μετὰ μίαν στιγμὴν προσέθηκεν :

— Γνωρίζετε ὅτι εἶχα τὴν δυστυχίαν νὰ χάσω τὴν μητέρα μου.

Καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐπληρώθησαν δακρύων.

Μοὶ ὠμίλησε καὶ πάλιν περὶ τοῦ σκοποῦ ὃν εἶχε νὰ ἔλθῃ εἰς Ἰταλίαν νὰ μείνῃ ἐπὶ τινὰ χρόνον. Ἀπὸ τινος ἠσθάνετο ἐαυτὸν καταπεπονημένον καὶ ἐπεθύμει ν' ἀναπαυθῆ. Ἦθελε νὰ ἔλθῃ εἰς Ἰταλίαν χωρὶς οὐδεὶς νὰ τὸ γνωρίζῃ, ἐκτὸς ὀλίγων φίλων του, διὰ νὰ κατορθώσῃ νὰ ζῆσῃ μόνος καὶ ἡσυχος.

— Ἐγὼ ἀνάγκη ἀναπαύσεως . . . — μοὶ ἐπανέλαβε θλιβερώς — δὲν δύναμαι πλέον νὰ ἐργάζομαι ὅπως ἄλλοτε, δὲν εἶμαι ὁ ἴδιος. Διὰ νὰ γράψῃ τις, βλέπετε, ἔχει ἀνάγκη ὀρίζοντος, αἴετος, πεποιθήσεως πρὸς τὴν ζωὴν.

Συνεκινήθη καίριως, τασσῶτον μᾶλλον, καθ' ὅσον καὶ ἡ ἐκφρασίς του δὲν διέψευδε τοὺς λόγους του.

Ἐπὶ τινὰ χρόνον ἐνόμιζεν ὅτι πάσχει ἀπὸ καρδιακὸν νόσημα, ἀλλ' οἱ ἰατροὶ τὸν εἶχον πείσει ὅτι ὁ φόβος του ἦτο μάταιος. Ἐν τούτοις, πάντοτε ἠσθάνετο ἐν ἐαυτῷ φοβερὰν ἀνησυχίαν, ἧτις τὸν ἠμποδίζε νὰ ἐργάζεται καὶ τοῦ ἐπαρουσίαζε τὰ πάντα μαύρα. Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν μόνον σκοπὸν εἶχε νὰ καταγείνη εἰς τὸ μυθιστόρημα. Μετὰ τοὺς Ρουγκόν-Μα-

κάρ, ἐξ ὧν ἔλειπον ἐπὶ ἑνδεκά μυθιστορηματὰ τότε, θά ἐξείδιδεν εἰκοσὶν ἀκόμη τόμους καὶ εἶτα θ' ἀρροσιούτο καθ' ὀλοκλήρην εἰς τὸ θέατρον, ὅπερ ἦτο πάντοτε ἡ κυρία σκέψις του.

Τὸν ἠρώτησα ἐὰν καὶ ἡ φυσικὴ κατάστασις του τὸν ἠμποδίζεν ἐνίοτε νὰ ἐργασθῆ.

— Ἀ! ποῖαν χροδὴν ἐγγίζετε! — ἀπήντησεν — Ἐρχονται ἡμέραι καθ' ἃς νομίζω ὅτι εἶμαι πλέον νεκρὸς διὰ παντός. Κάθημαι ἐνωρίτατα πρὸ τοῦ γραφείου μου, χωρὶς νὰ ἔχω κἄν συνείδησιν τῆς καταστάσεώς μου, καθ' ἣν δὲ στιγμὴν νομίζω ὅτι ἀνέλαβα τὸ νῆμα τοῦ μυθιστορηματῶς μου, αἰσθάνομαι ἐν τῇ κεφαλῇ κενὸν καὶ σιγὴν τρομακτικὴν.

Πρόσωπα, τόποι, σκηναί, περιπέτειαι, τὸ πᾶν εἶναι παγερόν, ὡς εἰς σκοτεινὴν ὁμίχλην εἰς ἣν μοὶ φαίνεται ἀδύνατον νὰ κατορθώσω πλέον νὰ εἰσελθῶ ἔστω καὶ μίαν ἡλιακὴν ἀκτίς. Τότε μένω ὡραὶ ὀλοκλήρως ἀκίνητος, σσηρίζων τὴν κεφαλὴν διὰ τῆς χειρὸς καὶ προσήλων τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ παραθύρου, ὡς ἄνθρωπος ὅστις ἀπόλεσε τὴν μνήμην. Κατόπιν με καταλαμβάνει φρικώδης ἀποθάρρυνσις.

— Πῶς! — τῷ εἶπα — καὶ σεις, ὅστις ἀκολουθεῖται ὁδὸν τόσον σαφῶς καὶ βαθέως κεχαρμημένην, ὅστις ἐργάζεσθε διὰ τόσον αὐστηρῆς μεθόδου, περὶ ἧς φαίνεσθε τόσον βέβαιος, καὶ σεις ὑπόκειται εἰς ἀποθάρρυνσεις καὶ ἀμφιβολίας;

— Ἐὰν ὑπόκειμαι! Ἀλλὰ ποῖος δὲν ὑπόκειται; Εἰς τὸν αἰῶνά μας δύο μόνον καλλιτέχναι, εἰς ποιητὴς καὶ εἰς ζωγράφος, οὔτε μακρόθεν ὑπωπεύθησαν ποτὲ ὃ μὲν ὅ,τι εἶνε δυνατόν νὰ σύρῃ ἐπὶ τοῦ πανίου κακῶς τὸν χρωστήρα, ὃ δὲ νὰ γράψῃ κακὸν στίχον. Ὁ Κουρμπέ καὶ ὁ Βίκτωρ Οὐγκώ. Ἐγὼ εὐρίσκω ἀπείριστον ἡμέραν ὅτι ἕκαστα γθῆς, καὶ δι' αὐτὸ, ἐὰν θέλω νὰ κάμω καλὸν τι, οὐδέποτε στρέφω τὸ βλέμμα ὀπίσω. Καὶ δι' αὐτὸ, εὐθὺς ὡς τελειώσω ἐν βιβλίον, δὲν ἀσχολοῦμαι πλέον εἰς αὐτὸ, καὶ ὄχι μόνον ἀποφεύγω πᾶν τὸ δυνάμενον νὰ μοὶ δώσῃ ἀφορμὴν νὰ ὁμιλήσω περὶ αὐτοῦ, ἀλλὰ καταβάλλω καὶ πᾶσαν προσπάθειαν νὰ τὸ λησμονήσω. Σὰς βεβαιῶ ὅτι ποτὲ, οὐδέποτε, ἐπαναγινώσκω ἔστω καὶ μίαν γραμμὴν, ἐξ ὧν γράφω, ἐκτὸς ἐὰν ἀναγκασθῶ, ὅπερ σπάνιον, νὰ σέσω ἐπανάληψίν τινα. Αἱ! ὁσάκις ἐπαναγινώσκω τι, οἰκτείρω ἐαυτὸν μέχρι δακρύων.

— Διατί;

— Ἀλλὰ διὰ τὰς ἰδέας, διὰ τὴν μεθόδον, διὰ τὸ ὄφρος, διὰ τὴν γλώσσαν, δι' ὅλα. Ἐὰν δὲν ἔζων ἐν τῇ ἀδιαλείπτῳ αὐτῇ ἀμφιβολίᾳ, ἐὰν δὲν ἐβασάνιζα τὸ πνεῦμά μου τόσον, νομίζετε ὅτι θά εἶχα τὸ ὄφρος αὐτὸ, νομίζετε ὅτι ἡ υγεία μου θά ἦτο εἰς αὐτὴν τὴν ἀθλίαν κατάστασιν; Παρατηρήσατε τὰς χεῖράς μου. Δὲν δεκνύουσι ὅτι πάσχω ἀπὸ *delirium tremens*; Καὶ ὅμως, μόνον ὕδωρ πίνω!

Μετὰ τινὰ στιγμὴν προσέθηκε :

— Σκοτόνομαι ἐργαζόμενος, καὶ ὅμως δὲν κατορθῶ ὃ,τι θέλω. Ὁ πόθος μου εἶνε . . .

Ἐσίγησε καὶ μετὰ στιγμὴν ἐξηκολούθησε :

— Ἐὰν εἶχα κείνον, θ' ἀνέλαμβαν τὴν ἐκδοσὴν ἐφημερίδος, ἧτις ἀσχολουμένη ἐλάχιστα εἰς τὴν πολιτικὴν, τὴν καταστροφὴν μου, κύριον σκοπὸν θά εἶχε ν' ἀκολουθῆ βῆμα πρὸς βῆμα τὴν φιλολογικὴν τῶν ἄλλων ἐθνῶν πιστῶς, θά ἦτο ἐνήμερος παντός ὃ,τι δημοσιεύεται εἰς Μαρδίτην ἢ Πετροῦπολιν, Ρώμην ἢ Στοκχόλμην, μετ' εὐρείας, ὅσον καὶ ἀπροσωπολήπτου, εὐμενοῦς μᾶλλον ἢ αὐστηρῆς, κριτικῆς, ἀνεξαρτήτως συγγραφῆς ἢ σχολῆς, εἰς τρόπον ὅστε νὰ κατορθούτο ἡ γνωριμία ὅσον τὸ δυνατόν πλειοτέρων συγγραφέων. Ἴδού τί μας χρειάζεται, ἀλλὰ πῶς νὰ κατορθωθῆ; Τρικύττη ἐφημερίς θ' ἀπερῶσα ὀλοκλήρην τὴν ζωὴν ἐνὸς ἀνθρώπου.

Ἐν τούτοις, ἀπὸ τοῦ 1810 ἡ Γαλλία ἔκαμεν ἐν βῆμα εἰς τὴν μελέτην τῶν ξένων γλωσσῶν, ἐκτὸς τοῦ ὅτι μεταφράσθη καὶ μέγα ἀριθμὸς ξένων βιβλίων καὶ δὲν ἐκπληροῦμεθα πλέον διότι ἐφημερίς τις καταγίνεται διὰ ξένων συγγραφέων μὴ κωπημένον εὐρωπαϊκὴν γῆμην . . .

Διέκοψε τὴν ὁμιλίαν καὶ μοὶ ἐπανέλαβεν ὅτι αἰσθάνεται μεγάλην διανοητικὴν καταπόνησιν, ὅπει τὸν ἐθλίβε καίριως.

— Ἀλλὰ τίς ἐκ τῶν ἀναγινωσκόντων ὃ,τι γράφετε θά ὑπωπεύετο ὅτι εἰσθε κατάπονος;

— Ἐννοῶ, δὲν τὸ παρατηρεῖτε, ἀλλὰ καταβάλλω ὑπερανθρώπους κόπους διὰ ν' ἀποκρύψω τὸν κάματον ὑφ' οὗ κατέχομαι.

Ἄρῃ ο' ἐσκέσθη ἐπὶ τινὰς στιγμὰς προσέθηκε :

— Πρὸ παντὸς καταπονήθη διὰ τὸν πόλεμον, ὅστις μοὶ ἐπέσυρε τόσον μίση. Εἶνε ὑπερτερον τῶν δυνάμεών μου νὰ εἶμαι συγχρόνως καταδαφιστὴς καὶ νεοοικοδόμος. Εὐρίσκωμαι εἰς λίαν δυσχερεῖς περιστάσεις. Ὁρεῖλω νὰ καταστρέφω καὶ δημιουργῶ, τοῦτο δὲ δὲν μοὶ συγγαροῦσι. Νομίζουσιν ὅτι μισῶ τὰ πρόσωπα, ἐνῶ πολέμῳ τὰς ἰδέας μόνον. Ἐκλαμβάνουσιν ὡς πρόστυχον ἐγωϊσμόν, ὃ,τι εἶνε συνείδησις καλλιτέχου. Καὶ θλίβομαι, καὶ ἐπιθυμῶ νὰ ἐξέρω τρόπον, γράφων, ν' ἀνατρέψω τὴν γελόϊαν καὶ ἀπεχθῆ μυθολογίαν ἣν ἐδημιούργησαν κατὰ τοῦ δυστυχοῦς ἀτόμου μου. Ἀληθῆ μυθολογίαν, σὰς βεβαιῶ. Ὅσοι διακίδουσι τὰ μυθεύματα αὐτὰ, δὲν τὰ πιστεύουσιν, ἀλλὰ τὸ πολὺ πλῆθος παρασύρεται. Τὸ πολὺ πλῆθος μ'

ἐκλαμβάνει ὡς ἄνθρωπον ἀσυνείδητον, ἄνομον, ἀναίσχυντον, ἀναίσθητον, κερδοσκόπον τῆς ἀνηθικότητος, καθαρμικ, αἰμοπόταν, κολασμένον.

Νομίζουσιν ὅτι ὀσφραίνομαι ὅλον τὸν βόρβορον, ὡς τινὰ τῶν προσώπων μου καὶ ὄχι μόνον τὸν ἠθικὸν βόρβορον. Ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει μου καλύπτουσι τὸ πρόσωπον καὶ φράττουσι τὴν εἶνα. Ὑστερον ἀπ' ὅλα αὐτὰ, σκέπτομαι, «εἶμαι καλὸς ἄνθρωπος;» Εἶνε κουφότης νὰ τὸ εἶπω; — Εἰς τὴν κεφαλὴν αἰσθάνομαι σῶον νοῦν καὶ εἰς τὸ στῆθος μου ἐντιμὸν καρδίαν. Δὲν δύνασθε νὰ πιστεύσητε πόσον δύσκολον εἶνε εἰς τὴν Γαλλίαν νὰ ἐκρίζωσθε προκαταλήψιν τινὰ. Ἐναντίον μου ἐμορφώθη συκοφαντικὴ παράδοσις. Λοιπὸν! Εἶμαι τεσσαράκοντα ἔτων, πιθανόν νὰ ζήσω εἰκοσὶν ἔτη, ἀλλ' εἶμαι πεπεισμένος ὅτι δὲν θά κατορθώσω νὰ ἴδω τὸ τέλος τῆς παραδόσεως αὐτῆς. Καὶ αὐτὸ με πληγώνει.

— Ἐστὲ βέβαιος ὅτι ἡ παράδοσις δὲν ὑπερέβη τὰ σύνορα, ἐπομένως ἡμεῖς σὰς κρίνομεν διαφόρως. Ὅσοι σὰς ἀναγινώσκουσι διὰ τοῦ ἐνὸς ὀφθαλμοῦ βλέπουσι μόνον Λαντιέ καὶ Μπιζάρ, Πιέρ Ρουγκόν καὶ Ρενέ. Ἡμεῖς σὰς ἀναγινώσκουσι καὶ διὰ τῶν δύο ὀφθαλμῶν καὶ βλέπομεν Μιέτ καὶ Γκουζέ καὶ Λαλί καὶ Ἐλέν, δι' ὃ κρίνομεν τὴν οὐσιώδη φύσιν τοῦ καλλιτέχου ἐκ τῆς ἐντάσεως τῶν ἐκδηλώσεων τῆς καρδίας καὶ οὐχὶ ἐκ τῆς πληθῆος καὶ τῆς ἀκτινοβολίας των.

— Λέγουσιν ὅτι βορβορῶ τὰ πάντα.

— Λέγουσι τὰ αὐτὰ καὶ διὰ τὸν Φλωμπέρ.

— Καὶ τί σκέπτονται εἰς τὴν Ἰταλίαν ὅταν ἀναγινώσκουσι τοιαύτας κρίσεις;

— Δὲν γνωρίζω . . . ἀλλ' ἐξοκολούθουσι ν' ἀναγινώσκουσι τὸν Φλωμπέρ.

— Ὑποθέτω, ἀφοῦ ὁ λόγος περὶ κριτικῆς, ὅτι βιβλίον τι, ὅπερ ἐτοιμάζω, νέου εἶδους, θά ἐπιδράσῃ ὀφελίμως. Συλλέγω, καθ' ὅσον λαμβάνω γνώσιν, ὅλας τὰς ἐναντίον μου ὕβρεις καὶ αἰσχρογραφίας. Σὰς διαβεβαιῶ ὅτι ἀναγινωσκόμεναι ὅλα ἡμοῦ, προξενουσι παράδοξον ἐντύπωσιν. Θά τὰς δημοσιεύσω εἰς ἕνα τόμον μετὰ προλόγου ἐπιτήης κριτικῆς καὶ ὑπὸ τὸν τίτλον: *Αἱ ὕβρεις των*. Αὐτὸ θά εἶναι ἡ ἀπολογία μου.

Ἦτο ἡ σταθερὰ ἰδέα του. Ὅ,τι καὶ ἂν ἔκαμε προσέκρουεν ἐκεῖ πάντοτε. Τὸ μέγιστον παράπονον του ἦτο ὅτι ὡς ἄνθρωπος ἐκρίθη κακῶς, καὶ ἐθλίβετο καίριως. Αὐτὴ ὑπῆρξεν ἡ βασανὸς ὅλων τῶν καλλιτεχνῶν ὁσάκις ἐσυκοφαντεῖτο ὃ χρακτῆρ των . . .

Μετάρρασις ΑΛΕΞ. Π. ΔΟΥΖΙΝΑ

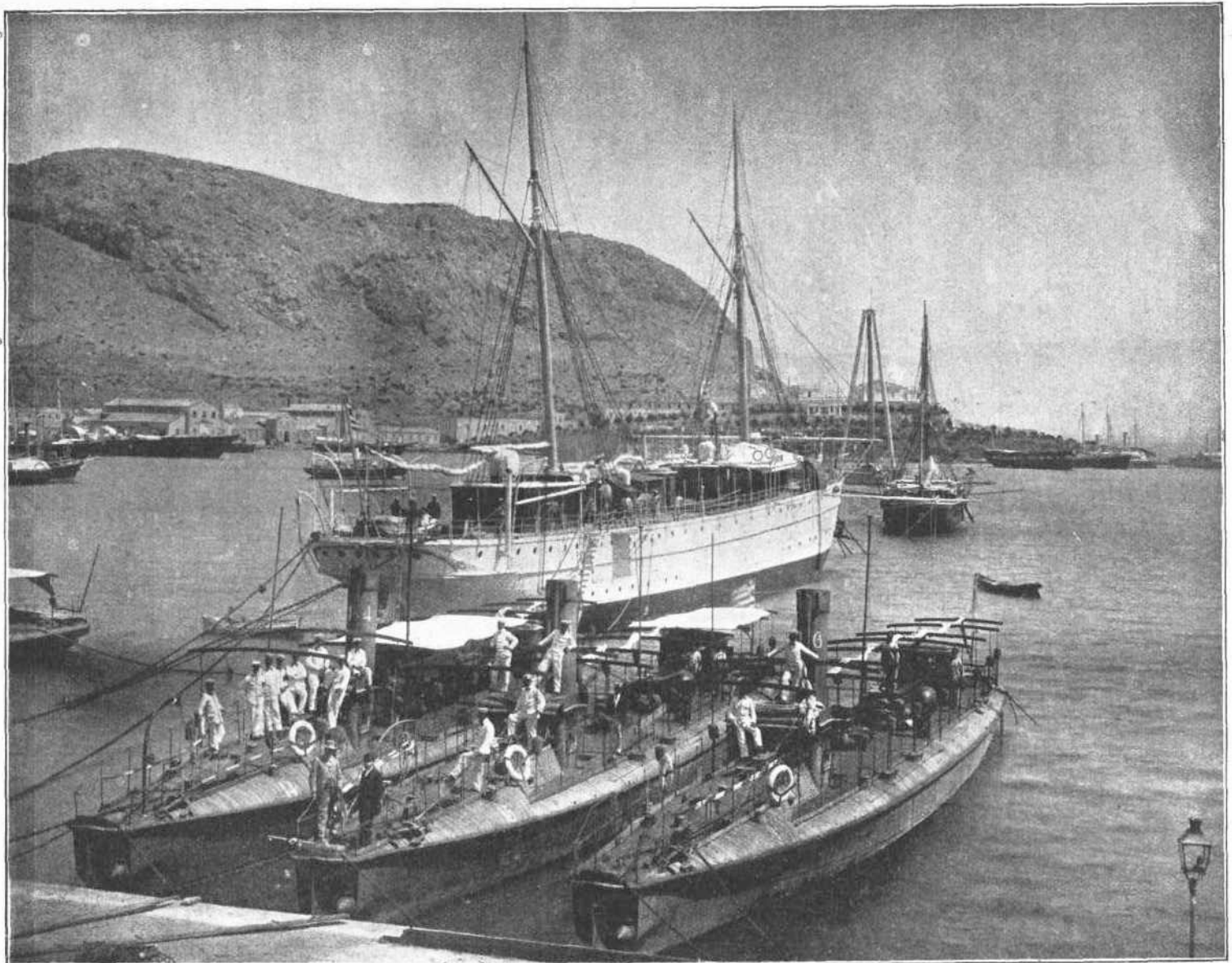

Κ. ΒΟΛΑΝΑΚΗ

Ἡ ἐπίνοδος τῶν Ἀργοναυτῶν

ΕΛΛΑΣ

Β ΝΑΥΣΤΑΘΜΟΣ

Τορπιλλοβόλα

← ΤΟ ΟΡΑΜΑ →

I

Καρδιά τούς έομιξε και ρούς. *Η πίσυς, ή αγάπη...

*Ήσαν ανδρογόνο φτωχό, μα προότο στην τιμή.
Αυτός, παιδί εργατικό — καρδιά μαλαματένια
Αυτή, γλυκερά δλόδροση, σαν Κρίνος της Αβγής
Γέλωτα, χαρά, νοικοκυριό βασίλευαν στο σπῆτι
και ή Ζωή γοργόφτερη, σαν όνειρο περνούσε...

Μα μόνοι δέν έμείνανε. Χαρά στην εδνυχία !
*Έν' αγοράκι ώμορφο, ξανθό σαν την μητέρα
που νόμιζες απ' τουρανού πώς ξέφυγε το δρόμο
*γεννήθηκε και περὸ πολὺ τ' ανδρογόνο ένώνει.
Θαρρείς πώς δλιγόσιπεν ή πρώτη τους αγάπη
δλόκληρη κυμάτιζε στα μάτια του παιδιού των...
*Όμως σ' αυτήν έδω τή γῆ ποτέ ή εδνυχία
δέν γράφηκε παντοεινά να μένη. Φτερουγίζει
και *κει ψηλά, στα σύννεφα, να βρη φωληρά πηγαίνει.
*Ήταν γλυκό το γέλοιο τους κι' ό Χάρος το ζηλεύει,
με μάτια βάσκανα όμοια και μ' ένα φύσημά του
της άμοιρης γυναίκας του τα στήθια σαβανώνει
Κι' ό άντρας της μοιρολογά και μες την έρημιά του
να συντροφιά το στενάγμα του μένει και το διάκρυ.

II

Μ' αν είν' ό θάνατος κακό για όλους μας μεγάλο,
για τον εργατή δυό φορές εινε κακό κατάρα !
*Αμα σφαλίση του φτωχού το σπῆτι, ή ταβέρινα
άνοίγει θύρα διάπλατη το πόνο του να πνίξη...
Δέν ήξευρεν ό άμοιρος ποιός άνοιγε γκρεμνός
στα πόδια του : Το καπηλειό. *Από το σπητικό του
μικρός ό δρόμος* μά, όχιαϊς γεμάτος και άγκάθια.
Δέν είξευρε πώς πνίγεται στο κάθε τον βαγόνι
ή καλοσύνη της καρδιάς, κ' ή δύναμη του ρού.
Οί φίλοι του τον πηγαιναν εις το κρασί — οί φίλοι,
οί μεγαλείτεροι έχθροι κι' απ' τους έχθρους άκόμα.
Γλυκό φανόταν στην αρχή, μα *κείνο 'λίγο 'λίγο
ώσαν το δηλητήριο εις την ψυχή του στάζει,
και τριέλιζαν τα πόδια του, στην τόση κατασχόνη
θαρρείς πώς ήθελαν κι' αυτά να φύγουν, να κρυφτούνε
Είχε καρδιά απέρατη, μα λίγο το μυαλό !
«Αυτά *χει ό παληόκοσμος ! » του λέγανε οί φίλοι
και στο κρασί έροίχοντο και άδειαζε ποτήρια

παρηγοριά τάχα να βρη στη λύπη του χαμού της.
Του κάκου όμως ! Δέν *μπορεί ποτέ τον να ξεχάση
της πεθαμένης την μορφή ! Και ποιο πολὺ θυμάται
μέσα στη ζάλη του κρασιού τη θλίψη τη μεγάλη...
Είπε μεθύσι. *Άχ ! μικρό του τάφον το σκοιάδι.

Και έπινε, και στο μυαλό το χιλοσοτισμένο
δλόξανθη μία μορφή να ξεπροβάλλη βλέπει
με τα λευκά της σάβανα, με φώς περιχυνμένη,
που έμοιαζε σαν λουλουδο στα χιόνια του Γενάρη !
Τα μάτια του εστήλωσε άπάνω της με γέλοιο
και βλέπει τη γυναίκα του να του γλυκομιλή.
Και σαν γυρίζει ποιά άργά στο σπῆτι να πλαγιάση
απ' το μεθύσι το πολὺ στο δρόμο σαν να βλέπη
να τρεμοσβύνη ένα φώς κάτω στη γῆ θαμπό
ώσαν καντύλα μήματος, κι' αρχίζει να δακρύζει.
Και όταν τα μεσάνυχτα απ' την ταβέρινα φεύγει
παίρνει μπουνκάκι με κρασί, στο σπῆτι το πηγαίνει
κ' εκεί στην έρημη γωνιά εις το παιδί του δίπλα
το άδειαζεν δλόκληρο «για να περνούν ή πιζρες».

III

Μεγάλωσε τ' αγοράκι του σαν το φτωχό λουλουδι
που σ' ένα βράχο έρημο τα φύλλα του άνοίγει.
Και αν άρρώστανε ποτέ αντί σε γιατρικά
στο καπηλειό τα χρήματα ό άθλιος σκορπούσε
και μεθυσμένος έπεφτε στο χώμα και στους τοίχους
έμπρός εις της γυναίκας του το άδειανό κρεβάτι,
τα πόδια του λυγίζανε, ή γλώσσα του κολλούσε
και άστραπαϊς τα μάτια του και φλόγες ξεπετούσαν.
Την πεθαμένη φώναζε γυναίκα του με πόνο
με μια φωνή βαθειά. βραχνή, φωνή μισοπνιγμένη
και το παιδί απ' της φωνάϊς έξάρωνε στην άκρη
θωροώντας να κατακλυά εμπρός του ό πατέρας.

— Για δές, παιδάκι μου για ! *δές — τρανλίζει τρομαγμένος
άπάνω στο μεθύσι του — τη μάνα σου, για δές την,
μη φοβηθής, για κότταξε, *άχ ! να την περπατεί,
να σου μιλήση έρχεται, φορεί τα γροινιά της,
κρατεί λουλούδια ώμορφα, λευκή σαν το κερι !
Μα το παιδί αντίς γι' αυτά, την αγριάδα βλέπει
του δόλτου του πατέρα του, το μονογρητό άκούει
και άνοιγε τα μάτια του με τρόμο, με λαχτάρα
και της μανούλας τη ματιά να ζεσταθή ζητούσε.
Αυό χρόνια τώρα το φτωχό νηστεύει τα φιλιά της...
*Ω τί φοικτιά μερόνυχτα μες στο φτερούγισμά του !

Μια νύκτα φθνοπωρινή, που έβρεχε, στο σπῆτι
έγύριζε βιαστικός με ξάστερο κεφάλι
— παράξενο μ' αληθινό — ξεμέθυστος. *Ω θαύμα !
Βοίσκει την πόρτα του σπημιού κατάκλειστη. Κινησά,
του κάκου δέν άκούεται βαρεία ματιαλωμένη !
Ξανακτυπά, και μυστική ροιόθει εδθής τρομάρα...
Μα γέλοιο έξαφρα γροικιά μικρού παιδιού αντίαρα,

ρικ. Ἐλεγον τινες ὅτι ὁ κόσμος ἐκτινάσσων τὰ παλαιὰ του ράκη ἤθελε πικρῶς νὰ περιβληθῆ τὸν λευκὸν ἐπενδύτην τῆς ἐκκλησίας. Τότε ἀνεφάνη, κυρίως εἰπεῖν, ἡ Κελορωμαϊκὴ τέχνη. Διαδέχεται τὸ Λατινικὸν ὕψος, διατρέχει περίοδον σχηματισμοῦ καὶ προετοιμαζέει τὸν γοθτικὸν χαρακτήρα, ὅστις ἀνεφάνη περὶ τὰ μέσα τοῦ ΙΒ' αἰῶνος.

ΜΕΡΟΣ Ε' — ΓΟΤΘΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'. ΚΑΤΑΓΩΓΗ, ΧΑΡΑΚΤΗΡ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΓΟΤΘΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ.

Τὸ ἀρχιτεκτονικὸν ὕψος τὸ ὁποῖον διαδέχεται τὸ Ρωμαϊκόν, ἐκλήθη Γοθικόν — Αὕτη ἡ ὀνομασία εἶνε πιθανώτατα Ἰταλικῆς καταγωγῆς καὶ ἐτέθη ἐν χρήσει ὑπὸ τῶν ἀρχιτεκτόνων τοῦ τέλους τῆς Ἀναγεννήσεως: τοῦ Παλλαδίου καὶ τῶν συγχρόνων αὐτοῦ, οἵτινες τὴν ἐχαρακτήρισαν ὡς γοθτικὴν ἀρχιτεκτονικὴν, ἣν ἐθεώρησαν βάρβαρον, ὡς στερεομένην πάσης ἀξίας. — Ἡ πρόληψις αὕτη, ἣν μόλις καὶ μετὰ βίας ἠδυνήθη ὁ κόσμος νὰ ἐννοήσῃ, ἐπέπρωτο ἐπὶ πολὺ νὰ διατηρηθῆ ὑπάρχουσα καὶ νὰ ὑποστηριχθῆ μάλιστα, εἰς τρόπον ὥστε καὶ νὰ φανατίσῃ τοὺς ὀπαδοὺς τῆς τοιαύτης γνώμης. Εἰς τὸ τέλος δὲ τοῦ XVIII αἰῶνος σοφὸς τις διακκεκριμένος ὁ Petit-Radel, μελετᾷ τὰ μέσα δι' ὧν θὰ ἠδύνατο νὰ καταστρεφῆ, ταχέως καὶ χωρὶς μεγάλην δαπάνην, τὰ ἔργα ταῦτα τὰ ἀληθῶς γοθικά, τὰ ὁποῖα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἀτιμάζοντος τὸ γαλλικὸν ἔλαφος. — Ὁ τρόπος τὸν ὁποῖον δεικνύει εἰς ἐν περιέργων ὑπόμνημα ἦτο τῶ ὄντι ἐκ τῶν μᾶλλον πρακτικῶν, ἀπλοῦς, πνευματικῶς καὶ εὐωνος. Προϋποθέτει ἐρευνᾶς οὐχ ἦττον ἐπιμόνους καὶ μετ' ἐπιστασίας γενομένας καὶ οἱ Νορμανδοὶ οἱ κατακλύσαντες τὴν χώραν θὰ λυποῦντο διότι δὲν ἔτυχον νὰ γνωρίσωσιν αὐτὸν ἐν καιρῷ.

Εἶνε περιττὸν νὰ τὸν περιγράψωμεν, ἀλλ' οἶα ὅποτε καὶ ἂν εἶνε ἡ γνώμη ἣν ἔχει τις περὶ τῆς τέχνης τῆς καλουμένης γοθτικῆς, μόλις ἀποδύει ἀναγκαστὸν νὰ εἴπῃ ὅτι οἱ Γόθοι δὲν ἀναμνησκονται ποσῶς εἰς τὰ περὶ αὐτῶν ἔργα. Τὸ τεθλασμένον τόξον δὲν εἶναι τὸ μόνον στοιχεῖον τοῦ νέου σχήματος: ἀλλ' ὅπως ὅποτε εἶνε τὸ στοιχεῖον τὸ μᾶλλον ἐμφαντικόν ἠγεμονεύει, ἐνῶ ἄλλοῦ εἶνε κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον κατὰ σύμπτωσιν μόνον παρεμπίπτον. — Οὕτω, ἐξηγεῖται διατι οἱ ἄλλοι ἐδώκαν εἰς τὸ γοθτικὸν σχῆμα τὸ ὄνομα pointed style. Ἄλλ' ὑποδείξωμεν κατὰ πρῶτον πῶς ἡ γοθτικὴ τέχνη διεδόθη τὴν ρωμαϊκὴν, συνοψίζοντας τὴν θεωρίαν τοῦ Quicherat.

Ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ X αἰῶνος οἱ ἀρχιτέκτονες ὑπελόγιζον τὴν ἀξίαν τῆς οἰκοδομῆς ἐκ τῶν κυρίων θόλων, τῶν ὑψηλῶν ὄσον καὶ στερεῶν. — Ἦδη ὄσον περισσότερο ὁ θόλος εἶνε ὑψηλός,

τόσον οἱ κίνδυνοι τῆς καταρρεύσεως αὐτοῦ εἶνε μεγάλοι. — Οἱ κτίσται δὲ τῶν θόλων, παρετήρησαν ὅτι συνεπέειχ τῆς ὠθήσεως τοῦ ὕλικου, οἱ θόλοι ἐθροῦντο ἢ ἔτεινον πάντοτε πρὸς θραύσιν εἰς δύο σημεῖα, ἐκάστοτε τὰ αὐτὰ — Ἴον εἰς τὴν κλειδα, δηλονότι εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ τόξου. Ὁν εἰς τὰς δύο πλευράς τοῦ τόξου, δηλονότι εἰς τὸ ἄκρον ἐκάστου τετάρτου τοῦ κύκλου, ἀριστερόθεν καὶ δεξιόθεν τῆς κλειδῆς. — Δια νὰ ἐμποδίσῃ τις τὴν κλειδα ἀπὸ τοῦ νὰ χαμηλώσῃ ἐκ τῆς θέσεώς της, ἐφαντάσθησαν νὰ τὴν ὑψώσωσι πέραν τοῦ σημείου, εἰς ὃ θὰ ὑψούτο κατὰ φυσικὸν λόγον. Ὅπως δὲ τὰ τόξα τοῦ κύκλου μὴ θλασθῶσι εἰς τὰς πλευράς, ἐφαντάσθησαν νὰ τὰ ἀνορθώσωσιν, ὅπερ ἄλλως τε ἦτο ἡ συνέπεια τῆς πρώτης μεταβολῆς τῆς ὑπερυψώσεως τῆς κλειδῆς καὶ τοιαυτοτρόπως θὰ εἶχον θόλον ἐσχηματισμένον οὐχὶ ὑπὸ ἐνὸς μόνου τόξου, ἀλλ' ὑπὸ δύο, ἅτινα ἐθλῶντο ὑπὸ τῆς κορυφῆς τῆς κλειδῆς.

Ἐξ αὐτῆς τῆς τελειοποιήσεως τῆς οἰκοδομῆς, τὸ εὐφάνταστον πνεῦμα τῶν καλλιτεχνῶν ἀρχιτεκτόνων, συνήγαγε θαυμασίαν ἀνάπτυξιν αἰσθητικὴν.

Ἐν τούτοις, βλέπει τις ὅτι ἡ γοθτικὴ τέχνη εἶνε τέχνη ἥτις οὐ μόνον διεδόθη τὴν ρωμαϊκὴν ἐν τῇ ἀρχιτεκτονικῇ, ἀλλ' ἐξήχθη ἐκ τῶν κλῶπων αὐτῆς ὡς εἰπεῖν, ὡς θυγάτηρ τῆς ἢ ἀδελφῆ. Τοῦτο δύναται τις εὐκόλως νὰ ἐννοήσῃ ἐκ τῆς μορφῆς ἣν ἔλαβεν προϊόντος τοῦ χρόνου διαδοχικῶς ἡ γοθτικὴ τέχνη, ἐν τῇ ἀναπτύξει αὐτῆς.

Εἰς τὰ πρῶτα μνημεῖα, τὰ ἰδρυθέντα κατὰ τὸ νέον σχῆμα, ἡ ἀψὶς μόλις φαίνεται θλωμένη ἐν σπέρματι εἰσέτι. Ὁ XII αἰὼν χρηγεῖ μεταβατικὸν σχῆμα, καὶ μόνον βαθμιαίως καὶ κατ' ὀλίγον λαμβάνει τὴν μορφήν τῆς τὴν ἀληθῆ εἰς ἀνάστημα τέλειον.

(Ἔπεται συνέχεια).

Η ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ *)

Ἄλλοτε ἡ τέχνη δὲν ἐδιδάσκετο ὡς τὴν σήμερον. Ἡ τέχνη ἐδιδάσκετο εἰς τὸ ζωγραφεῖον. Οἱ μαθηταὶ ἤρχιζον νὰ τρίβωσι τὰ χρώματα, ἔπειτα νὰ σχεδιάζωσι καὶ κατόπιν νὰ χειρίζονται τὰ χρώματα ζωγραφούντες καὶ ἀντιγράφοντες ἔργα τῶν διδασκάλων παρ' εἰς ἐμαθῆτευσον. Ὅστε τινὰ τῶν ἐλαττωμάτων ἢ τῶν ἀρετῶν τῶν διδασκάλων φαίνονται καὶ εἰς τὰ ἔργα τῶν μαθητῶν. Ἐν τῇ ἀναγεννήσει τῆς Νεοελληνικῆς τέχνης βλέπομεν ὅτι ὁ αὐ-

*) Συνέχεια.

τὸς τρόπος, ἡ αὐτὴ τεχνοπρῶπις δηλαδὴ, ἐν Κερκύρα καὶ Ζακύνθῳ ἐσχημάτισε σχολὴν, ἣν ὀνομάζομεν Ἐπιανησιακὴν, ἢ ἐσολάρχης εἶνε ὁ Παναγιώτης Δοξαράς. Ἐπισήμως γνωρίζομεν ὅτι ὁ Παναγιώτης ἐδιδάχθη τὴν τέχνην εἰς Βενετίαν, ὁ Παναγιώτης ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος διδάσκαλος τοῦ υἱοῦ του Νικολάου, τοῦ τελειοποιηθέντος ἐν Ἐνετίᾳ καὶ διδάξαντος ἐν Ζακύνθῳ τὸ πρῶτον τὸν Κουτούζην ὅστις ἐτελειοποιήθη ἔπειτα μετὰ τὴν τέχνην τοῦ Τιέπολο ἐν Βενετίᾳ καὶ ὁ Κουτούζης ἐδίδαξε τὸ πρῶτον τὸν Καντούνην. Ὅταν ὁ Κουτούζης ἐκλείσῃ τὰς θύρας τοῦ ζωγραφείου του εἰς τὸν Καντούνην, ὁ Καντούνης ἐχειρίζετο τὰ χρώματα κατὰ τὸν τρόπον τοῦ Κουτούζη καὶ ὁ Καντούνης ἀντέγραψε τὰ ἔργα τοῦ Κουτούζη κατ' ἀρχὰς δουλικῶς, ἔπειτα ἐμμεῖτο αὐτὰ ἐλευθέρως. Βλέπομεν ὅτι καὶ αὐτὴν τὴν λιτανεῖαν τοῦ Ἁγίου Διονυσίου ἐμμήθη διὰ νὰ κάμῃ τὴν λιτανεῖαν τῶν Ἁγίων Πάντων. Κι' ἡ λιτανεῖα ἡ ἀποπεφοθεῖσα, ἦτο μίμησις τῆς τοῦ Ἁγίου Διονυσίου. Τὴν λιτανεῖαν ταύτην, πολὺ ὠραίαν, εἶδομεν ἡμεῖς, ὅτε τὸ πρῶτον ἤλθομεν εἰς Ζακύνθον.

Μία ἄλλη σύμπτωση. Ὁ Παναγιώτης Δοξαράς, ὡς εἶδομεν, ἦτο θαυμαστής τοῦ Παύλου Βερωνέζ, καὶ ὁ Κουτούζης ἠκολούθει τὴν σχολὴν τοῦ Τιέπολο. Ὁ Tiepolo οὗτος ὀνομάσθη παρὰ τινῶν ὁ μεγαλύτερος ζωγράφος, ὃν εἶχε τότε ἡ Ἐνετία, ὡς ἔχον τὰς γνώσεις τοῦ Ραφαήλου καὶ τοῦ Poussin καὶ ἐφαμίλλος τοῦ Παύλου Βερωνέζ (1). Ὁ Τιέπολο λοιπὸν, ἦτο θαυμαστής τοῦ Παύλου Βερωνέζ ὡς ἦτο ὁ Παναγιώτης Δοξαράς. Ἀδελφωμένα ἦσαν τὰ πνεύματα τοῦ Tiepolo καὶ τοῦ Βερωνέζ καὶ οὐδεὶς περισσότερο τοῦ Tiepolo ἐγένικεναι καὶ προσοριεῖς κατέστησε τὰς χარიέσσας ἰδέας τοῦ Βερωνέζ (2).

Βλέπομεν μίαν ἐνότητα τῆς σχολῆς τῶν Δοξαράδων ἢ τῆς Ἐπιανησιακῆς, ὡς ἡμεῖς τὴν ὀνομάζομεν.

Ὁ Κουτούζης καὶ ὁ Καντούνης φιλοτεχνούντες καὶ αὐτὰς ἐτι τὰς εἰκόνας, αἱ ὁποῖαι τὸσον ἀηδῶς εἰκονίσθησαν ὑπὸ τινῶν ἀμαθῶν ἀνογράφων, ἐδώσαν νέαν ζωὴν ἰδεῶδῃ. Ὁ καλλιτέχνης δύναται καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ποταπὰ ἀντικείμενα νὰ ἐγγράξῃ τὴν εὐκισθησίαν τῆς ψυχῆς του καὶ τὴν τελειότητα τῆς τέχνης, ἢς εἶνε κάτοχος. Ἄλλως τε ἡ μεγαλοπρέπεια τῆς τέχνης συνίσταται εἰς τὴν ἀναπαράστασιν τῆς διερηνησίας, ἣν δίδομεν εἰς τὰ ἀντικείμενα καὶ οὐχὶ εἰς τὴν οὐσίαν τῶν αντικειμένων, ἥτις ἐκ φύσεως εἶνε κοινὴ εἰς πάντας. Ἐχόντες

1) Πρὸς. G. Boito: Site d'un artista, σελ. 38.

2) Πρὸς. Zanetti: Pittura Veneziana τόμος Β' σελ. 600.

ὑπ' ὄψιν τοὺς χρόνους καθ' ὃν ἤμαρ, τὸ περιβάλλον, τὸ ὄγμα, δὲν ἠδύνατο νὰ κάμωσι περισσότερο οἱ Δοξαράδες, ὁ Κουτούζης καὶ ὁ Καντούνης.

Ὁ Καντούνης ἐργάσθη περισσότερο τοῦ Κουτούζη. Τὰ ἔργα καὶ τῶν δύο τούτων Ἑλλήνων καλλιτεχνῶν εἶνε ἕξικ λόγου. Δυστυχῶς ἐργάζοντο ἐνίστη ἐν βίᾳ, **alla presta** καὶ οὕτως ἐνίστη σχηματὰ τινὰ καὶ αἱ ἔκραι εἶνε ἄτεργοι. Ὁ Καντούνης εἶνε γενιωτέρως τοῦ Κουτούζη διὰ τὴν ποικιλίαν τῶν κινήσεων καὶ τῶν χειρονομιῶν. Ἀμφότεροι εἶχον ἰδιαιτέραν φιλοκαλίαν καὶ τέχνην περὶ τὴν ἀντιγραφήν, ἀποδίδοντες εἰς τὰ ἀντιγραφόμενα ἔργα χარიέστατα σχήματα, στάσιν διάφορον, προσθέτοντες δὲ προσέτι ἢ ἀφαίρουντες πρόσωπα ἐκ τῶν πρωτοτύπων, οὕτως ὥστε αἱ ἀντιγραφαὶ ἐφάνιντο ἰδικὰ ἔργα ἐνίστη. Περὶ τὸν χρωματισμὸν εἶχε τὸσον μεγάλην δεξιότητα, ὥστε διὰ δευτέρως ἐπιβολῆς συνετέλουσαν τὸ ἔργον, πολλάκις δὲ διὰ τῆς πρώτης, **alla prima**, ὡς φαίνεται εἰς πολλὰ τῶν φιλοτεχνημάτων αὐτῶν. Ἡ ἐτοιμασία τῆς ὀθόνης, **imprimitura**, ἐγένετο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐξ ἐρυθρῆς ὄχρας, καὶ ὁ ἐρυθρός οὗτος χρωματισμός, ἐχρησίμευσεν ἐνίστη ὡς βάσις τῶν προσώπων καὶ ἄκρων, ἅτινα ἐτόμίζον ἄριστα διὰ πρώτης περιβολῆς. Καὶ αὕτη ἡ **imprimitura** τῶν ἐνίστη ἦτο λεπτή. Αὐτὰ συνετέλουσαν εἰς τὸ νὰ φθίσωνται πολλὰ τῶν εἰκονογραφῶν τῶν καὶ νὰ τρίβεται ὁ χρωματισμός. Ἐπειτα εἰς τὴν **imprimitura** προσέθετον γύψον πολλάκις. Τοῦ Νικολάου Δοξαρά ὁ χρωματισμός εἶνε ζωηρότερος, ἀλλ' ἂν εἰς εἰκόνας τινὰς τοῦ τε Κουτούζη καὶ Καντούνη λείπει ἡ διαφανεια καὶ ἡ ζωηρότης τοῦ χρωματισμοῦ. τοῦτο δὲν προέρχεται ἐκ τῆς μίξεως καὶ τοῦ χειρισμοῦ τῶν χρωμάτων τῶν ἡμετέρων καλλιτεχνῶν, ἀλλ' ἐκ τῆς ἀμαθείας τῶν ἐπιτρόπων ἢ ὑψηρῶν τῶν ἐκκλησιῶν, οἵτινες ἐνίστη καθαρίζουσι τὰς εἰκόνας διὰ **linelaiou βρασμένου**, ἀγνοοῦντες ὅτι τοῦτο ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ μαυρίσῃ τὰς εἰκόνας. Ὅλοι ἀλείφουσι τὰς εἰκόνας ἀτέλως δι' ἐλαστικῆς βερνίκης. Ἐννοεῖται ὅτι τὸ ἀμαρτημα τοῦτο ἐπραξάν οἱ ἐπίτροποι πολλάκις ἐπὶ τῶν εἰκόνων αὐτῶν, κατὰ καιροῦς, νομίζοντες μάλιστα ὅτι τὰς διασώζουσι.

Ὁ Καντούνης δὲν ἐμμήθη τὸν Κουτούζην μόνον εἰς τὴν τέχνην, ἀλλὰ καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα. Καὶ τοῦ Καντούνη ἡ κόμμοσις ἦτο γυναικοπρεπής, ἀνάρμοςτος εἰς ἱερά. Ἐνεδύετο πολυτελέστατα, τὰ ράσα του ἦσαν μεταξωτὰ καὶ κοντὰ. Ἐφόρει πῖλον πλατύγυρον. Ἦτο ὑψηλοῦ ἀναστήματος καὶ ἐπιβλητικοῦ. Εὐεδοῦς, εὐσαρκος, ροδόχροος, φιλόκαλος καὶ φιλάρεσκος. Πολὺ ἐρρεπε πρὸς τὴν τρυφήν καὶ ἡδονήν. Εἰς ἄκρον ἦτο πολυμήρως, ἀνδρείος καὶ φιλαλήθης. Φίλος εἰλικρινῆς, εὐγνώμων, ἀλλὰ δυστυχῶς πολὺ μνη-

Μινιόν Παπαδημέρου

Ελεήμων και φιλόπρωτος εις τοιούτον βαθμόν, ώστε σχεδόν επένετο. "Ότε κατά τὰ Θεοφάνεια περιήρχετο με τὸν ἀγίασμόν εις τὰς οἰκίας, πρῶτον ἐπορεύετο εις τοὺς πλουσίους και ἀκολούθως εις τοὺς πτωχοὺς, ἵνα διανεύη τὰ χρήματα, ἀπὸ τῶν πλουσίων ἐλάμβανεν. Ἐκόσμη κατὰ μίμησιν τοῦ Κουτούζη τὴν ἐκκλησίαν, ἐν ἣ ἔφημέρευε πολυτελῶς, με πολλὰ κηρία και τεχνητὰ ἄνθη. Ἐχθρὸς ἦτο τῆς ἐν χρήσει ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς και τῆς βυζαντινῆς ἀγιογραφίας. Εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἤθελε τὴν ἰταλικὴν μουσικὴν ὡς και τὴν ἰταλικὴν ζωγραφίαν. Ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ ἐψάλλον ὁ ἴδιος, οἱ δὲ ψάλλται ἐψάλλον ὡς ψάλλουσιν εις τὰς δυτικὰς ἐκκλησίας με μουσικὴν ὠραίων ἰταλικῶν, διὰ τὴν συγκληθῆ ὁ ἐκκλησιαζόμενος και νὰ ἴπταται ἡ ψυχὴ του εις τοὺς πόδας τοῦ Ὑψίστου, ὡς ἔλεγεν. Ὁ Καντούνης ἐπίσης ἦτο ἐκ φύσει πεπρωτισμένος με φωνὴν λιαν ἐμμελῆ. Ἀπὸ τοῦ ἀμβωνος ἐκήρυττε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ εὐγλώττως και ποιητικῶς. Αἱ ἱεροτελεστία του Καντούνη, ὡς αἱ τοῦ Κουτούζη, ἦσαν μεγαλοπρεπεῖς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν ἣ ἔφημέρευον ἤθελον νὰ δεῖξωσιν ὅτι ἦσαν καλλιτέχνη.

Ὁ Καντούνης ἀπέθανε τῇ 25 Ἀπριλίου 1834.

Ὁ: κατακρίνεται ἐν τοῖς σημειώμασιν ἡμῶν τὸ ὄνομα Δοξάρου συνεδέθη οὐ μόνον μετὰ τῆς Κερκύρας και Ζακύνθου, ἀλλὰ και μετὰ τῆς Λευκάδος. Ἐν Λευκάδι καλίστα, ὡς εἶδομεν, εις τὸν Νικόλαον Δοξάρου τῷ 1761 Δεκεμβρίου 27, ἀνετέθη ἡ ζωγραφία τοῦ Νάρθηκος τοῦ ἐν Λευκάδι ναοῦ τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ. Ὁ Δοξάρου ἔμενε τότε ἐν Ζακύνθῳ. Λοιπόν, ὁ Νικόλαος Δοξάρου ἐγράψεν διὰ τὸν βιβλίον ναὸν τὸν Ἁγίον Μηνᾶ πρὸ τοῦ τυράννου, τὴν ἀποτομὴν τῆς κεφαλῆς του και τοῦ Ἐδικογελιστάς. Περιέγραψεν εἰς ὅτι, κατὰ τὸ ἔτος καθ' ὃ οἱ ἐπίτροποι τῆς ἐκκλησίας συνεζώνουν μετὰ τοῦ ἐν Ζακύνθῳ Νικόλαου Δοξάρου νὰ ἱστορίσῃ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ, τὸ ἔτος ἐκεῖνο, τῷ 1761, ἐγένετο ἐν τῇ ἰδίᾳ νήσῳ Λευκάδι ἄλλος καλλιτέχνης, ὁ Σπυρίδων Βεντούρας, ὅστις ἀπέθανε τῇ 18 Ἰουνίου τοῦ 1835, ἐν περίπου ἔτος μετὰ τὸν Καντούνην. Ἡ φήμη τοῦ Δοξάρου και ἐν Λευκάδι εἶχε στερεωθῆ τὰ ἔργα του ἐθαυμάζοντο και ἐκεῖ. Καὶ ἐκεῖ ἡ νέα τέχνη ἐκρύβει τὰς καρδίας πάντων. Ὁ Σπυρίδων Βεντούρας, ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων εἰδείξε τσοκῦτην κλίσην πρὸς τὴν ζωγραφικὴν, ὡστε μόνη διασκεδασίς του ἦτο τὸ ἱγνογραφεῖν. Εἰκόσασε τὴν μετέβη εις τὴν Ἑνετίαν, ἐνθα διέμεινε ὀλόκληρον δεκαετίαν σπουδάζων τὴν ζωγραφικὴν. Ἐπανελθὼν καλλιτέχνης δόκιμος ἤρξατο νὰ ἐργάζηται και ἐκόσμησε ἐκκλησίας και οἰκίας διὰ λαμπρῶν ἔργων. Οἱ Λευκάδιοι ναοὶ ἐπίδεικνύουσι τὰς εἰζῆς εἰκόνας του. Εἰς τὸν Ἁγίον Νικόλαον εἶνε ἡ Ὑπαπαντὴ και τὰ Θαύματα τοῦ Ἁγίου Νικόλαου, ὁ Δανιὴλ ἐξηγῶν τὸ ὄνειρον εις τὸν Ναβουχοδονόσορα, ὁ Γάμος ἐν Κανᾷ (ἀντίγραφον τοῦ Βερνέζ), ὁ οἶκος πατρὸς οἶκος ἐμπορίου, ἡ Σαμαρεῖτις, Μαρία μὴ μοῦ ἀπιου. Εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ: Ὁ πτωχὸς Σαμαρεῖτης, ὁ «μὴ ἔχων ἐνδύμα γάμου. Καὶ εις ἄλλας ἐκκλησίας ὑπάρχουσι ἔργα του. Ἐν τῇ οἰκίᾳ τῶν ἀπογόνων τοῦ Βεντούρα διασώζονται ὠραῖαι εἰκόνας, οἷον αἱ προσωπογραφίαι τοῦ κόμητος και κομητῆς Οἰο συμβούλου τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Ρωσίας γενόμενοι τῷ 1802, μία γυνὴ γυμνὴ κατακλιμμένη και ἄλλαι τινες εἰκόνας ἐπίσης ὠραῖαι.

Ὁ Βεντούρας διακρίνεται εις τὰς λεπτομετείας ὡς κατακρίνεται ἐν τῇ εἰκονογραφίᾳ τῶν θαυμάτων τοῦ Ἁγίου Νικόλαου. Θεωρεῖται ὡς τὸ τελευταῖον ἔργον αὐτοῦ «Τὸ ἄρον τὸν κράββατόν σου και περιπάτει» τὸ εὐρισκόμενον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Νικόλαου. Ἡ φήμη τοῦ Λευκάδιου καλλιτέχνη δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐξέλθῃ τῆς μικρᾶς γενετῆρας πατρίδος αὐτοῦ, οὗτω δὲ συχνάκις προσεκάλουν αὐτὸν πολλαχόθεν με ἀδράς ἀμοιβὰς, ἵνα διὰ τοῦ χρωστήρος του σταλίσῃ ἐκκλησίας. Διὸ και ἐν Κερκύρᾳ καθὼς και ἐν Κεφαλληνίᾳ και ἄλλαχού ὑπάρχουσι εἰκόνας του.

Πάρις

Ἀγλαΐα

ΕΡΓΑ Γ. ΒΡΟΥΤΟΥ

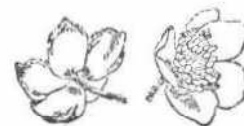
Προσκληθεῖς δὲ ποτε παρὰ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ ἵνα τεχνουργήσῃ ἐν φυσικῷ μεγέθει τὴν εἰκόνα του τσοῦτου ἐπιτηδείως τὴν ἐγράψεν, ὡστε ὁ τυράννος ἔδωκεν αὐτῷ διπλασίαν τιμὴν τῆς συμφωνηθείσης 1), ἀλλ' ὡς μᾶς ἐβεβαίωσεν σεβαστὸς φίλος τῆς Λευκάδος, ὁ Ἀλῆ Πασᾶς φοβηθεῖς μὴ διακοθῆ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ τσοῦτον πιστῇ ἡ φυσιογνωμία του εἶχε ἀποφασίσει τὴν ἐξόντωσιν τοῦ καλλιτέχνη κατὰ τὸ σύστημα τοῦ τυράννου τῆς Ἡπείρου. Ἀλλ' ὁ Βεντούρας προεδομηθεῖς παρὰ χριστιανοῦ φίλου τοῦ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ καὶ αὐτοῦ, ἀνέβηλε τὴν ἐντελῆ ἀποπεράτωσιν τῆς εἰκόνης και κρύφα ἀπέδρα φέρων ὁμῶς μεθ' αὐτοῦ ἱγνογράφημα τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, μετέβη εις Κερκύραν, ἐνθα ἐγράφε νέαν εἰκόνα, ἣτις πωληθεῖσα ἀδρῶς ἐν Ἰταλίᾳ ἐχρησίμευσεν ὡς πρότυπον διὰ τὰς κυκλοφορηθείσας τοῦ τυράννου ἐκεῖνου εἰκόνας.

Καὶ ὁ Βεντούρας εἶχε τὰς ἰδιοτροπίας του, ἀποτέλεσμα τῆς φιλοζωίας του. Λόγου χάριν φεβούμενος μήπως χάσῃ τὴν ὄρασιν του διῆγε βίον ὄντως μοναχικόν ἢ αὐτάρκειαν και λιτότητες αὐτοῦ ἦτο μεγαλή: οὐδέποτε ἔπινεν οἶνον ἢ ἄλλα πνευματώδη ποτά, ἀπέφευγεν ἐντελῶς τὸ ἄλλας κλπ.

(Ἀκολουθεῖ).

ΣΠ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ

1) Ὁρα Σ. δὲ Βιάζη: Νεοελληνικά, ἐν τῷ περιοδικῷ Ἀθηνῶν Ἑβδομάς ἔτος Α' φυλ. 19 τοῦ ἔτους 1884.

Η ΣΚΛΑΒΑ

I

Στὴν ἐξώπορτα, κάτω 'ς τὰ τείχη ποῦ φυλάνε σερᾶγια τζαμιά, ὁ ἀράρης τὴν φέρνει τὴν νιὰ κηρυγῶντας χρυσόφλωρη τύχη.

— Μιὰ βρυσούλα... κ' ἐγὼ κουρασμένη
 ἄχ! λιγάκι νὰ πιῶ
 ἢ ντροπὴ τὴν καρδιά μου βαραίνει,
 τὸ δισάκι μου κόβει τὸν ὦμο
 ποῦ μ' αὐτὰ ἐνευχτῶ
 'ς τῆς σκλαδιάς τὸν ἀνήλιο δρόμο —

Ἐξαπλώθη 'ς τὴν χλόη... οἱ ἦχοι
 τῆς βρυσούλας ὡσάν νὰ κυλοῦν
 τ' ὄνειρό της, τὰ μάτια σφαλοῦν
 νὰ μὴ βλέπουσιν τὴν μαύρη της τύχη

II

Ἐκοιμάτο... δειλὰ γυμνωμένος
 ὁ κρινόλευκος γέρνει λαϊμός...
 τὴν πωλοῦσεν ὁ μαῦρος κ' ἐμπρός
 φθάνει κάποιος γλυκόστομος ἔένος.

— Εἶσαι ἐσὺ τὸ ἀτίμητο κάτι
 ποῦ ζητοῦσα ναῦρῶ
 τὸ χρυσὸ μου ἀφήκα κρεββάτι
 και κιθάρα κρατῶντας 'ς τὸν ὦμο
 χρόνια ψέλνω γυρνῶ
 'ς τοῦ ὠραίου νὰ φθάσω τὸν δρόμο —

Νιὸς σάν ἄγγελος ἔμπρός της γυρμένος
 τῆς σκορπᾶ λευθεριάς μουσική,
 και αὐτὴ ὄνειρεῦετο ἐκεῖ
 ὅσα λέγει ὁ γλυκόστομος ἔένος.

Κ. Σ. ΓΟΥΝΑΡΗΣ

DIES IRAE

I

Ποιός είσαι δε θά πω, μεσ' στήν καρδιά
Τ' όνομά σου θε να πνίξω,
Ούτε ποτέ τό στόμα μου
Γιά σένανε θ' άνοίξω

'Εζησες τή ζωή κ' εσύ της γης
Π' άκατάπαυστα κυλιέται
Και τίποτα όπό μέσα της
Στόν ούρανό πετιέται.

Δέν έχεις μέσ' στα στήθη σου ψυχή,
Μιά καρδιά μονάχα μαύρη
Που ζήτησε μέσ' στη ντροπή
Τήν εύτυχιά της ναόρη

Κι' αν ο,τι ζη μεγάλο έχει ψηλά
Στήν καρδιά δέν έχεις κλείσι
'Εχεις ψυχή σου τή ντροπή
Που άθάνατη θα ζήση.

Σ' ENA ΕΚΘΕΤΟ

II

Κλαίγε, παιδάκι όλόγαρο
Μεσ' στη χαρά τήν τόση,
'Η κλάψα τό κορμάκι σου
Θε να τό μεγαλώση.

Και τρέξε γρήγορα να βρης
Τή μάνα τή χρυση σου
Για να μπορης άπέραντη
Να κάμης τή ψυχή σου.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΙΔΚΗΣ

Ο ΚΟΜΗΤΗΣ

Ευχαρίστως δημοσιεύομεν τό επίτηδες διά τήν «Πανα-
κοθήκη» γραφέν Ελληνικά ποίημα της έν 'Αμερικη ην
λελλήνων φιλοσόφου και ποιητής δεσποινίδος Frank
Miller ης τήν εικόνα εδημοσιεύσαμεν έν τω α' τόμω.
Σ. τ. Δ.

"Εγερν' ώχρό γλυκόθαμπο, όλόγυρο γεγγάρι
Στου ούρανού τήν άγκαλιά τή χρυσοζαφειρένια,
Του 'Ελληνοπόρτον τό φρένασμα φωτίζοντας
[άκόμα,

Τά άστρα τά μισόβεστα με λάμψη άργυρένια,
Τά γέρι που τραγουδάγε μες της ελίας τά φύλλα
Σω ποιητής γλυκόλαλος που τραγουδεί αϊώνια.
Στα στήθα μου δέν κερνθα κρυφά και ένα πόθο,
Και ξάφνω κάποια θεική κι' ασύγκριτη πιθύμια
"Αχ! μες τήν άνερώτενη καρδιά μου κρυφοζώθο,
Και ξεχάνα πως έπαιζε τά γέρι στα μ' Αλλά μου,
Πως τραγουδώντας έσπαζαι τή κύματι μπροστά
[μου.

Μα μέσα στην άνεκφραστη του ούρανού γαλήνη,
Σε βαθυγάλατη γωνιά κομήτης ξεπροβάλλει
'Ολόφωτος κι' όλόλαμπρος, τριγύρω τον σκορπίει
'Ασύγκριτη φεγγαβολή, κι' όλα τ'άστέρια σβύνει
Κι' αστράφτοντας γιά μιό στιγμή, τον ούρανό
[περνάει.

Και χάθηκεν άπάρτεχα στη σκοτεινιά και πάει!

"Ω! όνειρο τριθαύμαστο της τύχτας, μαγεμένο,
"Αν σ'εχασαν τά μάτια μου... αν είσαι πιά οδυ-
[σμένο,

"Ελα! τ'άστέρια φώτισε τ'άμέτρητα και πάει:
Και όός μου τή χρυσοφτερη 'Επίδα τή μεγάλη!
Ναι, γιά σου λάβω μιό φορά θαναμίζοντας και
[πάει

Μιά λάμψη υπεράνθρωπον του άθανάτου κόσμου
Να ιδώ άκόμη-ώμιε-τα άφθαστά σου κάλλι:
Τον κόσμο που ξεχύνεται στών άστρον τήν
[άγκάλη.

ΦΡΑΓΚ ΜΙΛΛΕΡ

SONNETS

NARCISSE

Au peintre Emile Delobre

Tout se tait Le jour plane. Au bois, pas un soupir,
Pas une aile dans l' air, sur l'eau, pas une brise,
L' éphébe, fils charmant de l'ondoyant Céphise
Sur la rive est couché — non pour voir resplendir

Le ciel dans le flot clair, ni pour y rafraichir
Sa levre lentement ou sa main indecise,
Ni pour suivre sur l'eau quelque mouche surprise,
Mais pour s'y contempler, s'y chérir á loisir.

Tordant avec langueur sa nudité flexible,
Narcisse est consumé d'un désir impossible
Et jusqu' au soir s'admire en l' humide miroir.

Ainsi penchés au bord de l'amour de la femme,
Est notre áme inquiéte et chaste, croyant voir
Lui sourire son pur reflet dans une autre áme.

L. IMPROVISATEUR

Au statuaire Felix Charpentier

Artiste, que captive ou la Forme ou le Son,
Avec le haut souci de n' avoir point d'émule,
Foin du metier trop sûr ! Evite la formule,
N'asservis pas ton réve aux mots d'une leçon.

Mais guette le reflet et surprends le frisson.
La Nature a des lois que l' Ecole simule.
L'ombre d'un arbre, un son de cloche, un pas de mule,
Ebauchent la statire ou dictent la chansou.

Et vois ce jeune pátre : il n'eút d' autre ressource
Que d' écouter la longue plainte de la source,
Le murmure du vent, le rire de l'oiseau :

Et lui - même, déjà, laissant errer ses chéevres,
Táche á souffler son áme ingénue au roseau
Mal taillé, qui n' a point fremi sous d' autres lévres

MARC LEGRAND

★ ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ★

Η ΚΑΡΡΑΡΑ

(ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΦΙΛΟΝ)

[Δίαν ευχαρίστως δημοσιεύομεν ενδιαφερούσας λεπ-
τομερείας περί της Καρράρας ητις εινε διη τήν 'Ιταλίαν
δ,τι παρ' ημίν τό Πεντέλιον. 'Ο διαπρετής γλύπτης κ.
Σόχος με τήν χαριτωμένην άφέλειαν, ητις πάντοτε τον
διακρίνει, εκφύρει πολυτίμους γνώμας, αίνους εύχόμεθα
να έληφθαι υπό σπουδαίαν έτοιμην.

Σ. τ. Δ.]

KARRARA 27 Νοεμβρίου 1902.

ΙΗΛΘΟΝ από τήν Καρ-
ράραν όχι μόνον διά
τάς έργασίας μου, άλ-
λά και διά να ιδω έν
του πλησίον τήν πόλιν
των μαρμάρων και ο-
δηγηθώ εις πολλά
πράγματα σχετικά με
τήν τέχνην μου. 'Εν-
ταυθα θεωρούν τά μάρ-

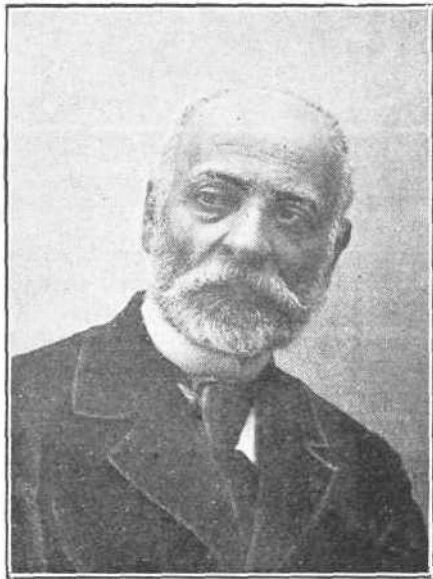
μαρα ως θησαυρόν, τον όποιον συστηματικώς
εκμεταλλεύονται και από τον όποιον πλουτί-
ζουν. Η φύσις ηνόνησε τό μέρος τουτο με τό
πολύτιμον προϊόν της, οι δε κάτοικοι έτελειο-
ποιήθησαν εις τήν εξόρυξιν και κατεργασίαν αυτου.
'Απαξάπαντες οι Καρραρέζοι καταγίνονται εις τά
μάρμαρα, τά όποια αποστέλλονται εις όλα τά μέ-
ρη του κόσμου. 'Εχει δε ή Καρράρα άπέραντα βου-
νά με λατομεία μαρμάρων, τά όποια δέν υπάρχει φό-
βος να εξαντληθούν ποτέ. Οι σιδηρόδρομοι, οι έρ-
γάται, τό σχεδόν παράλιον του τόπου και τό έπωσ-
δήποτε κεντρικόν της τοποθεσίας συντείνουσιν ώστε
να μή φοβείται ή πόλις να εκπέση ποτέ. Δυστυχώς
διά τά έλληνικά μάρμαρα, δέν δύναται κανείς να
ειπη τό ίδιον, άμφοβάλλω δε αν θα αξιοθουөн ποτέ
τοιούτης ρήμης και διαδόσεως. 'Ως προς τήν άν-
δριαντοποιίαν και τήν καθ' αυτό γλυπτικήν καλλι-
τεγνίαν οι Καρραρέζοι εινε μόν επιδέξιοι μαρμαρο-
γλύπται, ουχι όμως και πράγματι καλλιτέχνη.
'Εκτελουόν συνήθως τά έργα ξένων καλλιτεχνών
επί μαρμαρου. Οι Γάλλοι καλλιτέχνη εινε υπέρ-
τεροι των καλλιτεχνών του κόσμου, οι δε 'Ιταλοι
εφύρσκονται σήμερα υπό καλλιτεχνικήν έποψιν εις
μεγάλην παρακμήν, μολονότι εργάζονται θαυμασίως
τό μάρμαρον. 'Αλλ' ή επιτηδειότης μόνη της εκ-
τελέσεως δέν άρκει. Τήν παρομοιάζω ως έν καλο-
τυπωμένον και χρυσοδεμένον βιβλίον με ανορθόγρα-
ρον και ασύντακτον κείμενον.

Βεβαίως δέν έχω αξιοίσεις παρατηρητου, ουτε τάλαν-
τον δημοσιογράφου δια να περιγράψω ως πρέπει τό
μέρος τουτο των μαρμάρων. Τολμώ μόνον έν όλίγοις
να εκθέσω τάς έντυπώσεις μου, ως ενδιαφερομένου διά
τά μαρμαρα. Εις τούς πρόποδας ένός βουνού πλησίον
της Σπέτσιας, εκει ένθα άλλοτε οι 'Ρωμαίοι εξόρυζον
τούς καταδίκους διά να τούς αναγκάζουν να εργάζων-
ται εις τήν εξόρυξιν των μαρμάρων των προωρισμένων
διά τήν Αιωνίαν Πόλιν, εβρίσκεται σήμερα ή μικρά,
άλλ' ώραία πόλις Καρράρα, ητις έλαβε τό όνομα
τουτο από τον σταθμόν των κάρρων τά όποια έστοθ-
μευον εις τούς πρόποδας του μαρμαροφόρου βουνού
διά τήν παραλαβήν και μεταφοράν των μαρμάρων.
'Εκ του κάρρου λοιπόν Καρράρα. Μαρτυρεί δε
τό επίσημον της παραγωγής της λέξεως τό έμβλημα
της πόλεως τό όποιον παριστά τροχόν κάρρου.

'Από άμνημονεύτων χρόνων οι Καρραρέζοι διε-
κρίνοντο έν Ευρώπη ως μαρμαρογλύπται, ουχι έ-
μως και ως άληθείς καλλιτέχνη της συνθέσεως
και της φαντασίας, μολονότι παρήγαγεν ή Καρράρα
και τινες ουχι άναξίους λόγου καλλιτέχνης. Παν-
ταχούθεν της Ευρώπης, όπου υπάρχει καλλιτεχνική
κίνησις ή και απλώς μαρμαρογλύφοι έρχονται εις
Καρράραν και προμηθεύονται μάρμαρα. 'Απαξά-
παντες δε οι μεγάλοι γλύπται έπισκεφθησαν άπαξ
τουλάχιστον τήν πόλιν και τά βουνά της, τά όποια
τούς παρέχουν τήν ύλην διά της οποίας θα άπαθα-
τίσουν τά έργα της φαντασίας των.

'Εν τω κέντρω της πόλεως και επί της γωνίας
μιάς οδου υπάρχει οικία επί της οποίας αναγινώ-
σκειται ή έξης επιγραφή. «'Εν τή οικία ταύτη κα-
τόκει ο μέγας Μιχαήλ 'Αγγελος Βοραρότης
δούκις ηρχετο εις τά βουνά του τόπου μας διά
να εκλέξη μάρμαρα διά τά άθάνατα έργα του».

'Η Καρράρα μου φαίνεται ως έν μεγάλο μαρ-
μαρογλυφεϊόν' είνουσι χιλιάδες άνθρωποι καταγι-
νονται αποκλειστικώς εις τά μάρμαρα. Οι λατό-
μοι καθ' εκατοντάδας αναβαίνουν τό πρωί εις τά
βουνά έν οις κείνται τά διάφορα λατομεία τά ό-
ποια δέν διαφέρουν από τά της Τήνου και Πεντέ-
λης, διαφέρουν μόνον ως προς τήν ποιότητα και
εύκολίαν της εξαγωγής και μεταφοράς των μαρ-
μάρων εις τήν πόλιν. 'Εννοείται ότι όλη ή εργασία
διεξάγεται διά του σιδηροδρόμου και διά των μηχανή-
μάτων. 'Από τήν Καρράραν εξαγονται 500 πε-
ρίπου τόνοι άκατεργάτων σχιζομένων μαρμάρων
'υπάρχουν εθεν πολλά προνιστήρια τά όποια νυ-
χθημερόν σχίζουν μάρμαρον και κινούνται ως ύδρό-
μυλοι από τον μικρόν ποταμίσκον Carrione όστις
διασχίζει τήν πόλιν. Η φύσις ηνόνησε και τήν
πόλιν ταύτην διά του μικρού της ποταμού και τοι-
ουτοτρόπως τό ύδωρ ως κινητήριος δύναμις ηυκό-

Κ. Βολανάκης

λυνε τὰ πάντα, ὡς καὶ τὸν δι' ἡλεκτρικοῦ φωτισμὸν τῆς πόλεως.

Τὸ κράτος συντηρεῖ καὶ ἰδιαιτέρην καλλιτεχνικὴν σχολὴν ἣτις εἶνε ἡ ἀρχαιστέρη τῆς Ἰταλίας καὶ μία ἀπὸ τὰς διατηρουμένας ἀπὸ τῆς Ἰταλικῆς κυβέρνησιν. Αἱ ἄλλαι τρεῖς σχολαὶ εἶνε ἡ τῆς Ρώμης (St. Luca), ἡ τῆς Φλωρεντίας καὶ ἡ τοῦ Μιλάνου. Ἐν τῇ καλλιτεχνικῇ σχολῇ τῆς Καρρόρας διδάσκειται ἡ πλαστικὴ καὶ ἡ ἀρχιτεκτονικὴ, πρωτίστως ὅμως ἡ πλαστικογλυπτικὴ. Οἱ ἐν αὐτῇ μαθηταὶ ἐργάζονται τὴν ἡμίσειαν ἡμέραν εἰς τὰ ἐργαστήρια τῆς μαρμαρογλυπτικῆς καὶ τοιοῦτοτρόπως κερδίζουν συγχρόνως τὸ ψωμί των. Εἶνε δὲ ἀπλούστατοι νέοι, μετριόφρονες καὶ ὑπερηφανεύονται μόνον διὰ τὸ πολῦτιμον προϊόν των καὶ διὰ μερικοὺς γλυπτας οὗς ἐγέννησεν ὁ τόπος των. Ἡ σχολὴ δίδει ἐν βραβεῖον κατὰ τριετίαν καὶ τοιοῦτοτρόπως ὁ ἐλεγκτικὸς δύναται νὰ σπουδάσῃ καὶ νὰ περιηγηθῇ ἄλλους τόπους. Ὁ ἐκπεσὺς τῶν μαθητῶν τοῦ ἑλληνικοῦ Πολυτεχνείου καὶ ἡ ἡμιμάθεια αὐτῶν εἰς τὸ πρακτικὸν μέρος τῆς τέχνης κάμνει αὐτοὺς δυστυχεῖς καὶ θὰ εἶνε καλὸν νὰ ληφθῇ ἐν μέτρον ἀπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Πολυτεχνείου ἢ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν τοῦ τόπου μὴς διὰ νὰ μὴ χάνωνται μετὰ τὰς ὑψηλὰς ιδέας των καὶ ἀλλάσσουσι μετὰ ἐπιταστῆ σπουδῆν ἐν τῷ Πολυτεχνεῖῳ τὴν γλυπτικὴν μὲ ἐπάγγελμα ὅλως ἀσχετον πρὸς αὐτήν. Ἐγνώρισα πρώην συμμαθητάς μου ἑλληνας οἱ ὅποιοι ἀφοῦ διήνυσαν ἐπτά ἔτη εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον Ἀθηνῶν ἐγίναν κατόπιν καπελάδες, ἀμαξάδες καὶ μπακάλληδες, ἐνῶ ἂν ἐμάνθανον τὴν μαρμαρογλυπτικὴν, θὰ ἔμενον εἰς τὸ αὐτὸ στάδιον τῆς τέχνης, καὶ θὰ ἦσαν εἰς θέσιν νὰ βοηθήσουν τὸν πραγματικὸν καλλιτέχνην εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων του. Ὁ μηχανοκίνητος ὁ Δρόσος ἔφερνεν Ἰταλὸν καὶ Ἰταλὸς ἐξέτελεσε τὰ περισσότερα ἔργα τῆς Ἑλλάδος· οὐδέποτε ἐσκέφθη κανεὶς νὰ μορφώσῃ μαρμαρογλύπτas τελείους καὶ τὸ λέγω τοῦτο μετὰ λύπης μου. Νομίζω ὅτι οἱ μόνοι

ἐκ τῶν δυναμένων νὰ μάθουν κατὰ τι εἶνε τὰ μικρὰ παιδιὰ τῶν μαρμαρογλύπτas καὶ ἰδίως ὅσα ἔρχονται ἀπὸ τὴν Τῆρον ἢ καὶ ἀπὸ ἄλλο μέρος καὶ γίνονται μαθηταὶ εἰς τοὺς μαρμαρογλύπτas τῶν Ἀθηνῶν. Ἀπὸ αὐτὰ τὰ παιδιὰ, τὰ εὐφυέστερα πρέπει νὰ προστατεύσῃ ἡ καλλιτεχνικὴ σχολὴ· ἀπὸ αὐτὰ θὰ ἀναφανῇ ποτε κανεὶς μεγάλος καλλιτέχνης. Εἰς τὰ παιδικὰ τῶν μαρμαρογλύπτas ὑπάρχει παρθεύσις οἰκογενειακὴ, ἐνῶ μερικοὶ νέοι οἱ ὅποιοι δὲν εἶδον ποτέ των μάρμαρα καὶ ξεύρουσι ζωγραφικὴν, γλυπτικὴν καὶ κομποασμὸν, οἱ τοιοῦτοι δὲν ἔμαθον τίποτε καὶ οὐτε θὰ μάθουν δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου μεγάλην πράγματι, ἐὰν δὲν ἔχουν φυσικὴν ἰδιοφυίαν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἰδιοφυία εἶνε σπάνιον πρᾶγμα, διὰ τοῦτο εἶνε εἰς τὴν Ἑλλάδα σπάνιοι οἱ καλλιτέχνη.

ΛΑΖΑΡΟΣ ΣΙΧΟΣ

ΠΟΙΗΤΙΚΟΝ ΑΓΩΝΙΣΜΑ
ΤΗΣ "ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,"
ΚΡΙΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΠΕΒΑΗΘΗΣΑΝ ἐν ὄλῳ 27 ποιήματα, ἀνήκοντα εἰς 12 ποιητάς. Ἡ ἐπιτροπὴ αἰσθάνεται νάποισιν ἀνακούφισιν πρὸ τοῦ σχετικῶς ὀλιγαριθμοῦ τῶν νεαρῶν ὑποψηφίων ἰσπέων τοῦ Πηγάσου, οἱ ὅποιοι ἀφθονοῦν ἐν Ἑλλάδι, ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ἐπικράτειαν. Ἐκ τῶν ὑπεβαλόντων ποιήματα ἀποκλείονται οἱ 1)

1) *Ἀεὶ ἀριστοτέρη*, 2) *Κοδάξ*, 3) *Χαρμόλαος* (;) 4) *Μα. Λιαρὸς* 5) *Μνημοσύνη*, καὶ 6) *Βάρδος* τοῦ Ἐρωτα. ὡς ἀσυνεπείρ πρὸς τοὺς ὅρους τοῦ ἀγωνισματος. Ὡστε ὑπολείπονται πρὸς συναγωνισμὸν 6. Οἱ ἐξῆς: 1) *Ὀρειώδης αἰθήρ* 2) *Ψυχὴ*, 3) *Λορέλαν*, 4) *Jota Navarra* 5) *Ἀχιλλεὺς Μοροζίνης*, 6) *Σελίδες ἀπὸ τὰ «Ἀ. Ἡγ» μου*.

Αἱ *Σελίδες ἀπὸ τὰ «Ἀ. Ἡγ»* εἶνε σελίδες κατωτέραι πάσης κρίσεως. Ὁ στιχοῦργος στερεῖται πάσης ἐμπνεύσεως, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν στίχον εἶνε λίαν ἀτυχής. Ἴδου ἐν ἀστεῖον ἀπόγευμα τῆς ποιητικῆς του παιδαισίας :

*Ἦθελα νᾶμωνα σταυρὸς νὰ μ' ἔχῃς σὸ το λαμὸ
τῆς ἐκ γρανίτου σου καρδιάς ν' ἀκούω τὸν παλμὸ.
Ἦθελα νᾶμουν θάλασσα γαλήνη νὰ σοῦ κάνω
σ' ἂν ἔρχεσαι νὰ κολυμβᾷς γὰ νὰ σὲ περιβάνω
καὶ νὰ φιλῶ τὰ κάλλη σου τ' ἀσπροχιονισμένα*

Ἄλλὰ καὶ τὸ *Φθινοπωρινὸν ἄρθρον* καὶ τὸ *Στὸν χρόνον* καὶ τὸ *Εἰς Λεύκωμα φίλου* εἶνε δυστυχῶς γνήσια ἀδελφία τοῦ παρατεθέντος *Ἦθελα*.

Ὁ *Ὀρειώδης αἰθήρ* εἶνε πρωτόπειρος εἰς τὴν στιχοῦργίαν. Τὰ ποιήματά του ὅλως παιδικὰ. Τοῦ *Μᾶν* τὸ *ῥῆμα* ἠμποροῦσε νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα.

Ὁ Jota Navarra υποβάλλει ἐν ποίημα: *Στὸ ἄστρο*. Καμμία πρωτοτυπία. Ἐχουν λεχθῆ τσάκι ὅσα γράφει!...

Ὁ *Ἀχιλλεὺς Μοροζίνης* εἶνε κομμικός ποιητής. Ἄλλ' ἢ προκήρυξις ἀφορᾷ λυρικὸν ποίημα. Συνεπῶς δὲν δύνανται νὰ ληρθῶσιν ὑπ' ὄψει οἱ στίχοι του.

Ἡ *Λορελάη* εἶνε προφανῶς δεσποινίς. Ὁ χαρακτηρ τῆς γραφῆς ὁ ἀριστοκρατικώτατος, ὁ πολυτελής καὶ ἀρωματισμένος φάκελλος, προδίδουν μίαν εὐκρίστητον καὶ ποιητικὴν ψυχὴν. μίαν κλαισθησίαν. Καὶ ταύτην ἀνευρίσκουεν ὅπωςδὴποτε εἰς τὸ ποίημά της: «*Δὲν πρέπει ν' ἀγαπῶ πειά...*» Ἄλλ' ἢ κλαισθησία δὲν αἰρεται ἀτυχῶς μέχρι τοῦ ὑψηλοῦ. Ἡ κομψότης τοῦ στίχου δὲν ἀρκεῖ διὰ νὰ κοποῦν φύλλα δάφνης καὶ νὰ στεφανώσων τὴν κομην τῆς. Ἐρωτᾷ ἡ Λορελάη τὸ φεγγάρι καὶ τὰστέρια, τὰ ἀργυρᾶ νερὰ τῆς λίμνης καὶ τὴν πεισματῶρα θάλασσα, καὶ τὰ πουλάκια. Καὶ ὅλα μὲ κάποιαν κακεντρεχειάν τῆς λέγουσιν ὅτι δὲν πρέπει ν' ἀγαπᾷ. Καὶ ἐξαικολουθεῖ μελαγχολικώτατα:

*Καὶ ἡ καρδιά μου ἡ ποιμένη
Ποῦχει σὰ βλάη της πόνου, λικρὸ
Κι' αὐτὴ μοῦ εἶπε γοργοκτωπῶνας
Ὅτι δὲν πρέπει περὶ ν' ἀγαπᾷ.*

*Λοιπὸν ἁγίου, φτωχὴ καρδιά μου
Τὶ θέλεις τώρα περὶ νὰ κτυπᾷς;
Νύχτωσε, ἔσβουον τὰ ὄνειρά σου
Ἄφοῦ δὲν πρέπει περὶ ν' ἀγαπᾷς.*

Ἡ *Ψυχὴ*, δεσποινίς καὶ αὐτὴ ἀναμφισβόλως — ἢ γραφολογία παίζει, βλέπετε, μὲγάλον ρόλον εἰς τοὺς διαγωνισμοὺς — εἶνε ἢ σχετικῶς ὑπερτέρα ποιητικὴ ἀντίληψις, ἐξ ὅλων τῶν ἀγωνισθέντων. Ὑπέβαλε δύο ποίηματα. Τοὺς «*Πόθους*» καὶ τοὺς «*Στίχους*». Φαίνεται ἔμπειρος τῆς στιχοφυρίας καὶ εὐμειροῦτα εἰλικρινοῦς αἰσθήματος. Οἱ στίχοι τῆς ἤρεμοι, στεροῦνται πρωτοτυπίας, προδίδου ὅμως ψυχὴν πολλὰ παθοῦσαν. Ἡ ἀδυναμία τῶν ἄλλων ποιημάτων καθιστᾷ τὰ ἰδικὰ τῆς ἄξια προσοχῆς καὶ ἐκτιμήσεως.

* *

Ἡ ἐπιτροπὴ πρὸ τῆς πτωχείας τῶν διαγωνισθέντων, λυπεῖται ὅτι δὲν εὐρίσκειται εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν ν' ἀπονείμῃ βραβεῖον. Ἐν τούτοις ἀπονέμει ὀλοφθέρως τὸν πρῶτον καὶ μόνον ἔπαινον εἰς τὰ δύο ποίηματα τῆς *Ψυχῆς*.

Καὶ συγχαίρει μὲν αὐτήν, μετ' ἀπορίας ὅμως ἢ ἐπιτροπὴ εὐρίθη πρὸ ἐνός ὑστερογράφου, ἢ μάλλον τηλετυγράφου τῆς *Ψυχῆς*. Ἐάν — γράφει — τὰ ποίημά τῆς εἶχον τὴ καλὴ τύχη νὰ ἐπαινεθοῦν μόνον, παρακαλεῖ νὰ μὴ δημοσιευθοῦν, ἀλλὰ νὰ σχισθοῦν χωρὶς ἢ ἐπιτροπὴ νὰ δῇ ποῶς εἶνε ὁ στιχοφυρῶς (Σημ. Ἐπιτρ. Καὶ διατὶ ἔχῃ: ἢ) θὰ τὸ χ:ωστῆ μὲγάλῃ χάρι».

Ἡ ἐπιτροπὴ λυπεῖται διὰ τὴν σκληρὰν ἀπαγόρευσιν, προερχομένην μάλιστα ἀπὸ μίαν ποιητρίαν, ἣν οἱ στίχοι τῆς δεικνύουσι πολὺ ἀβράν. Διὰ

νὰ μὴ ὑπάρξῃ ὅμως ἀμφισβολία ἐκ μέρους τῶν ἄλλων ἀγωνισθέντων περὶ τῆς ἀπέναντί των ὑπεροχῆς τῶν ἐπαινεθέντων ποιημάτων καὶ πρὸς πλήρωσιν ρητοῦ ὅρου τοῦ ἀγωνίσματος, παραθέτομεν ἀμείωτα τὰ ποίηματα. Ζητοῦντες συγγνώμην ἀπὸ τὸν ποιητὴν (ἢ ἀπὸ τὴν ποιητρίαν) διὰ τὴν μὴ ἀποδοχὴν τῆς παρακλήσεώς του. Ὡς πρὸς τὸ πραγματικὸν ὅμως ὄνομα, τὴν θέλησιν τῆς *Ψυχῆς* ἢ ἐπιτροπὴ ἐσεβάσθη, διὸ καὶ ἐνώπιον τῶν μελῶν αὐτῆς ὁ φάκελλος ὁ περιέχων τὸ ὄνομα ἐσχίσθη εἰς ἄπειρα τεμύχια, παρκαθθέντα εἰς τὸν ἄνεμον, ὅστις ἀτυχῶς μόλις ἔπνεε, ὡσάν νὰ συνεμερίζετο καὶ αὐτὸς τὴν στενοχωρίαν τῆς Ἑλληνοδίκου ἐπιτροπῆς.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 4 Δεκεμβρίου 1902.

ΣΤΕΦ. ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ
Ι. Π. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ
Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑ ΕΠΑΙΝΕΘΕΝΤΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΠΟΘΟΙ

Τ' ἄσπρα τὰ πουλάκια πέταξαν μιά μέρα
Στὰ πυκνὰ τὰ δένδρα μὲ τρελλὴ καρδιά!
Τ' ἄσπρα τὰ πουλάκια πέταξαν μιά μέρα,
Τὴ φυλῆά νὰ στήσουν ἔτα χλωρὰ κλαδιά.

Μά, κακὴ τους μοῖρα, βρέθηκαν δυὸ χέρια
Μ' ἀπονιχὰ ἴσκορπισαν τὰ τρελλὰ πουλιά,
Κι' ἔταν ἴπῃρε ἡ νύχτα, ἔδειχναν τ' ἀστέρια
Στὸ στενὸ τὸ δρόμο, αἶμα καὶ φτερά.

Κ' οἱ λευκοὶ μου πόθοι—ἄσπρα περιστέρια—
Πέταξαν σὲ χώρα, χώρα μυστικὴ
Μά, κακὴ τους μοῖρα, βρέθηκαν δυὸ χέρια
Καὶ τοὺς διασκορπίσαν μ' ἀπονη καρδιά.

Κι' ἔταν πῆρε ἡ νύχτα, ὁ ἀποσπερίτης
Στὴν Ἰτιά τὴ μαύρη ἔδειχνε θαμπά,
Δίπλα ἔτὸ σπασμένο πράσινο κλαρὶ τῆς,
Ἄπ' τοὺς ἄσπρους πόθους, αἶμα καὶ φτερά.

★

ΣΤΙΧΟΙ

Σάν λούλουδα θλιμμένα, ποῦ σαλεύουνε
Στὸ φύσημα τὸ ἡμερο τ' ἀγέρα,
Σάν λούλουδα ποῦ ἔρημά σαλεύουνε,
Στοῦ τάφου τῆς σχισιάδες θλιδερά,

Καὶ οἱ στίχοι μου ἀνάερα λιγύζουνε
Στὸ φύσημα τὸ ἡμερο τοῦ πόνου,
Κ' οἱ στίχοι μου ἔς τὸν τάφο θὰ λιγύσουνε,
Ποῦ μ' ἀνοιξε ἡ μαύρη συμφορά.

ΨΥΧΗ

* ΤΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ *

ΤΑ ΚΟΜΜΑΤΑ ΕΝ ΤΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΜΑΣ

- Μία ψηφοφορία χωρίς κάλπας.
- Η γνώμη τῶν λογίων μας περὶ γλώσσας.
- Ἀδιάλλακτοι, συντηρητικοί: ριζοσπάσται, ἐλευθερόφρονες.
- Ποιοὶ ὑπερισχούον.

Ἄ ταρξῶ ἴσως μερικὰ ἀκίνητα νερά' νὰ μὲ συγχωρήτε. Κατὰ τὴν σύντομον συλλαβὴν ἐν τῇ «Πινაკοθήκῃ» εἰσέξατε—καὶ δὲν ἦτο δυνατόν ν' ἀποφύγητε τὴν ἀκόπτελον προκειμένου περὶ ἐνὸς τόσον γνω-

στοῦ ὑπὲρ τῆς καθαρουσύσης ἀγωνιστοῦ— τὸ ζήτημα τῶν φιλολογικῶν διαιρέσεων εἰς κόμματα, τὰ ὅποια ἐπακολουθεῖ συνήθως... τελεῖα φιλολογικὴ νάρκωσις. Καὶ ἀφοῦ ἀπηλλάγημεν, δόξα τῷ Ὑψίστῳ, ἀπὸ τὰ πολιτικὰ κόμματα καὶ τὰς ἐκλογὰς, ἀνεφάνησαν αἰφνης τὰ ἄλλα κόμματα: Τὰ φιλολογικὰ κόμματα, καὶ περὶ αὐτῶν εὐκαιρον νομιζῶ μίαν στατιστικὴν, διότι ἐξῶ τοῦ κύκλου μας ὁ πολὺς κόσμος ἀγνοεῖ τὰς ἰδέας* ἢ μᾶλλον τὰς διαίρεσεις τῶν λογίων μας, οἵτινες ἐν τούτοις... πολλαπλασιάζονται.

..

Δύο κόμματα κυρίως ὑπάρχουν. Εἶνε οἱ ὀπαδοὶ τῆς καθαρευούσης καὶ οἱ τῆς δημοδουσίας. Οἱ τῆς πρώτης κατηγορίας ὑποδιαιροῦνται πάλιν, εἰς τοὺς ἀκράτους τοῦ καθαριέντος λόγου μχηχτάς δηλ. τοὺς ἀδιελάκτους, τοὺς κληρικόφρονες νὰ εἰπεῖμε, οἱ λ.χ. οἱ κ.κ. Ραγκαβῆς, Βλάχος, Βερναρδάκης, Παγανέλης κ.λ.π. καὶ εἰς τοὺς συντηρητικούς δηλ. τοὺς μετριοπαθεῖς, οἱ οἱ κ. κ. Δ. Βικέλας Δ. Γρ. Καμπούρογλου, Α. Παπαδιαμάντης κ.λ.π.

Οἱ ἄλλοι, οἱ ἀντιπολιτευόμενοι, —διότι ἀναμφισβητήτως καὶ ὡς ἀρχιότεροι καὶ ὡς πολυπληθέστεροι οἱ ὑπὲρ τῆς καθαρουσύσης ἐκπροσωποῦν τὴν ἐπίσημον Κυβέρνησιν, οὕτως εἰπεῖν, τῶν γραμμάτων — εἶνε α') οἱ περὶ τὸν Ὑψίστον αἰρετικὸν ὡς λ.χ. οἱ Πάλλης, Ἐφταλιώτης καὶ β') οἱ λογι-

*) Σημ. Πινακ. Εὐτυχῶς!..

κότερον σκεπτόμενοι, νεωτερισταὶ ἀλλὰ μέχρις ὀρίων γλωσσικῶν, ὡς λ.χ. ὁ Νιρβάνας, Καρκαβίτσας, Παπαντωνίου κ.λ.π. Τώρα ἀπὸ τοὺς πρώτους πάλιν εἶνε τινὲς σχηματικὸι ἤτοι α') οἱ πάχοντες ψύχῳσιν Βορείων κλιμάτων, ὡς λ.χ. ὁ Μποῦμ καὶ ὁ Βασιλικός, β') οἱ μαλακτοὶ δηλαδὴ οἱ συμβολιστὰ ὡς οἱ Παλαμῆς, Νέης κ.λ.π.

Ὅλα λοιπὸν αὐτὰ τὰ κόμματα καὶ τὰ κομματιδία, ἐκαστον μὲ τὰς λοξοδρομίας του, τοὺς ἀφορισμούς του, τὰς τεχντροπίας του, τοὺς παραλογισμούς του, διαχωρίζομεν εἰς δύο μεγάλας τάξεις, εἰς πρόβατα καὶ εἰς ἐρίφια, εἰς καθαριέντας καὶ εἰς δημοτικιστὰς, ἂν καὶ θὰ θεωρηθῆ ἴσως ἄτοπος ἢ χυδαία τῆς λέξεως δημοτικὴ ἢ, προκειμένου περὶ τυφλῶν γλωσσπλαστών. Ἐν τούτοις, ἂς τὴν παραδεχθῶμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος τὴν λέξιν διὰ νὰ ἀπικληθῶμεν.

Ἡθέλησα, τὸ βιβλίον εἶνε, κατ' ἀρχὰς νὰ διοργανώσω μίαν δημοσιογραφικὴν ἀνακρίσιν, ἐρωτῶν τοὺς λογίους μας ὅχι τί φρονεῖ ὁ εἰς διὰ τὸν ἄλλον — μὴ φοβεῖσθε! — δὲν θὰ μεταβάλω τὸς κομμάς καὶ καλλιτεχνικὰς αὐτὰς στήλας εἰς θέατρον ταυριμαχιῶν, εἰς πάλην ἀλληλοσπαραγμῶν!.. — ἀλλὰ διὰ νὰ μάθω πρὸς ποῖον κόμμα συμπάθῳν, τί φρονοῦν δηλαδὴ περὶ γλώσσας καὶ περὶ τῶν εἰρημίων ἐκδηλώσεων αὐτῆς καὶ ἐν γένει περὶ τοῦ δρόμου τὸν ὅποσον ἀκολουθεῖ ἢ σύγχρονος φιλολογία μας.

Ἄλλὰ ἐθώρησα ὅπως περιττὸν νὰ υποβληθῶ εἰς κόπους, διότι ὅλοι οἱ λογιοὶ μας, — καὶ εἶνε ἄξιτοι συγγραφεῖς δι' αὐτό, διότι θὰ εἴπη ὅτι εἶνε εὐλικρινεῖς — ἔχουν ἐκφράσει τὴν γνώμην των. Κατήρησα λοιπὸν προχείρως ἓνα κατάλογον τῶν ζώντων δηλ. τῶν θρώτων λογίων μας, καὶ ἂν ἐσφαλὰ που κατὰ τὴν κατάταξιν ἢ παρελείψα τινα θὰ παρακαλέσω τὴν τόσον ἀνεκτικὴν διεύθυνσιν τῆς «Πινაკοθήκης» νὰ δεχθῆ πρὸς καταχώρισιν εἰς ἀνδράποδα δῆλωσιν, διαψεύσιν, ἀνακοινῶσιν ἢ διαμαρτυρίαν πρὸς παντὸς ἐνδιαφερομένου, ὃν πιθανῶς νὰ ἠδίκησα κατὰ τὴν ψηφοφορίαν.

..

Λοιπὸν: Α' Κεκηρυγμένοι ὑπὲρ τοῦ γλωσσικοῦ καθαριστοῦ, ὑπὲρ τῆς καθαρουσύσης καὶ τῆς ἀγνῆς δημοτικῆς ἐν τῇ ποιήσει, εἴτε ἀδιάλλακτοι, εἴτε μετριοπαθεῖς, οἱ ἀπορρίπτοντες τὸ ὄνειρον καὶ τοὺς ἀνισορρέτους συμβολισμούς, τὰς ἐκφύλους ψυχώσεις τῶν νεωτεριστῶν, τοὺς ψυχαρισμούς καὶ ἰφηνισμούς, τὰς νευροπαθεῖς καὶ ὑπερβολικὰς κραυγὰς ἐν τῇ φιλολογίᾳ, εἶνε οἱ ἐξῆς:

Ε. Ἀσώπιος	Α. Ἀντωνιάδης
Π. Ἀεῖωτης	Α. Βλάχος
Χ. Ἀννίνος	Δ. Βερναρδάκης
Γ. Ἀμπελᾶς	Σ. Βουτυρᾶς
Δ. Ἀναστασόπουλος	Δ. Βικέλας

Σ Βάλεης	Ε. Λυκούδης
Θ. Βελιανίτης	Ν. Λάσκαρης
Σπ. Δε Βιζύης	Γ. Μαυρογιάννης
Γ. Βουτζαλίδης	Α. Μωραϊτίδης
Δ. Βαρδουνιάτης	Τ. Μωραϊτίνης
Γ. Δαμιδέργης	Β. Μανῆς
Π. Δημητρακόπουλος	Α. Μάτσος
Χ. Δαραλιένης	Α. Μασουᾶς
Γ. Δροσίνης	Σ. Παγανέλης
Ε. Εὐστρατιῶδης	Α. Προβελέγγιος
Θ. Ζωῖδοπούλος	Α. Παπαδιαμάντης
Κ. Ζησίου	Γ. Πολέμης
Α. Ζώης	Γ. Πύπης
Μ. Ζώρας	Μ. Παπασπύρου
Χ. Ἡλιόπουλος	Κ. Ραγκαβῆς
Ν. Καζάλης	Κ. Ράδος
Η. Καπετανάκης	Α. Ροντήρης
Δ. Καλαποθάκης	Π. Σουδρινός
Γ. Καμπούρογλος	Γ. Στρατήγης
Δ. Καμπούρογλου	Κ. Σκέκος
Δ. Καλογερόπουλος	Ν. Σπανδωνῆς
Π. Κανελλίδης	Α. Σπηλιωτόπουλος
Γ. Καλλιπέρης	Α. Τονάρας
Γ. Κονδυλάκης	Γ. Τσακόπουλος
Αγ. Κωνσταντινίδης	Θ. Φλογαίτης
Γ. Καλοσύτης	Γ. Φραγκιάς
Κ. Καιοφύλας	Α. Φιλαδέλφειος
Ε. Κουσουλάκος	Γ. Χατζιδάκις
Ν. Κοτσολόπουλος	Ε. Χρονόπουλος
Α. Κουρτίδης	Γ. Χρυσανθόπουλος
Σπ. Λάμπρος	

Ἡτοι 71.

Παραλείπω τοὺς καθηγητὰς τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, κ.κ. Κόντον, Μιστριώτην, Καρολίδην, Βάσσην, Σακελλαρόπουλον, Πολίτην, κ.λ.π. διότι οὗτοι ἐγράψαν μόνον μονογραφίαν ἐν τῷ κύκλῳ τῆς εἰδικῆς γραμματικολογίας, ἐνῶ ἡμᾶς ἐνδιαφέρει ἡ νεοελληνικὴ δημοσιογραφικὴ φιλολογία.

Μεταξὺ τῆς μιᾶς κατηγορίας καὶ τῆς ἄλλης ἴστανται, μετριοπαθεῖς πάντοτε, οἱ ἐξῆς:

Γ. Βάκος	Γρ. Ξενόπουλος
Ν. Ἐπισκοπόπουλος	Ε. Ροῖδης
Αγ. Θέρος	Γ. Σουρῆς
Γ. Π. Ἰωαννίδης	Σ. Στεφάνου
Σ. Ματσούκας	Γ. Τσακασιάνος
Σ. Μαρτζώκης	Δ. Ταγκόπουλος
Κ. Μιχαηλίδης	

Ἡτοι 13.

Εἶνε κακὸς ἀριθμὸς ὁ 13, ἀλλὰ τί νὰ τοὺς κάμωμεν! Εἶνε μερικοὶ οὗς ἐδυσκολεῖσθιν ἀληθῶς πού νὰ τοὺς κατατάξω. Ὅπου καὶ ἂν τοὺς κατατάξω, κάμωμεν. Εἶνε δημοτικιστὰ καὶ γράφουν καθαρουσύσαν, ἐξαιρέσει τῶν ποιητῶν. Τοῖς ἀρέσει ὁ ἓνας, τοῖς ἀρέσει καὶ ὁ ἄλλος. Αὐτοὶ ὅμως εἶνε ὀλίγοι καὶ τοὺς συγκατηρηθῆσαμεν εἰς τοὺς ἀνωτέρω δικατερεῖς.

Καὶ τώρα ἔρχεται ἡ Β' κατηγορία, ἡ τῶν Ριζοσπαστῶν, εἴτε ἀναρχικῶν, εἴτε ἀπλῶς ἐλευθεροφρόνων, ἢ Ψυχαριστῶν, ἢ Νιτσιστῶν εἴτε φανατικῶν τῆς δημοδουσίας. Καὶ εἶνε αὐτοὶ, ὀλιγόριθμοι, μόλις 21. οἱ ἐξῆς:

Π Βασιλικός	Γ. Ἐπαχτίτης
Β. Γαδριελίδης	Π. Ζητουσιάτης
Γ. Γρουπῆς	Δ. Κακλαμάνος
Α. Ἐφταλιώτης	Α. Καρκαβίτσας

Γ. Μαρκοῦδης	Δ. Πάλλης
Μ. Μαλακάσης	Α. Σημηριώτης
Α. Νέης	Χ. Χρηστοδασίλης
Π. Νιρβάνας	Μ. Χατζέπουλος
Κ. Παλαμῆς	Κ. Χρηστομάνος
Ζ. Παπαντωνίου	Γ. Ψυχάρης
Α. Παρφύρας	

Ἄμ' αἱ κυρία: θὰ μοῦ εἰπῆτε; Αἱ συγγράφισσαι; Αὐτὰς θὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μὴ τὰς ἀναμιζώμεν εἰς τὰς γλωσσικὰς διαμάχας μας. Ἄρκεῖ ὅτι ἤρξαμεν νὰ γράφωμεν καὶ ἐν Ἑλλάδι μὲ κάποιαν καλαισθησίαν. Ἐν τούτοις θ' ἀναφέρω τὰς γνωστοτέρας καὶ λάβετε τὴν εὐχαρίστησιν νὰ τὰς ἐρωτήσητε. Εἶνε αἱ κυρία καὶ δεσποινίδες:

Σ. Ἀλιμπέρτη	Α. Κούρτελη
Α. Δρακοπούλου	Ἄρ. Λανδράκη
Ε. Δευνδρινού	Γ. Λιβαθινόου
Β. Εὐαγγελίδου	Αλεξ. Παπαδοπούλου
Α. Ζάρκου	Ἄρσ. Παπαδοπούλου
Ε. Ζωγράφου	Ἄλ. Πανσιγιωτάτου
Κ. Κεχαγιά	Μ. Πιπίλα
Σ. Καλλιπέρη	Α. Σερουίου.

Αἱ πλείεσται ὅμως, ὅπως αἱ κ.κ. Ἀλιμπέρτη, Κεχαγιά, Καλλιπέρη, Ζάρκου, Ζωγράφου, Σερουίου εἶνε κεκηρυγμένοι ὑπὲρ τῆς καθαρουσύσης.

..

Καὶ τώρα;

Ἡ στατιστικὴ μου ἐπερατώθη. 71 κεκηρυγμένοι κατὰ τῆς ἀφρονος χρήσεως τῆς δημοδουσίας καὶ ὑπὲρ τῆς καθαρουσύσης ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ. 21 φανατικοὶ τῆς δημοδουσίας καὶ 13 ἀμετριοπαθεῖς.

Σᾶς κατέστρωσα ἀριθμητικῶς τὸ συμπέρασμα τῆς καθολικῆς αὐτῆς ψηφοφορίας καὶ διὰ νὰ μὴ ἐκληφθῶ ὡς μεροληπτῶν, σπεύδω νὰ ὑπογράψω ἄνευ σχολίων, ἀφοῦ σᾶς δηλώσω πρότερον ὅτι, διὰ τὸ ἀσκανδάλιστον, ἀρνούμαι ψῆφον — γεγονὸς ἀρκετὰ δὲ σπάνιον δι' Ἑλληνα λόγιον.

Ταπεινὸς δοῦλός σας
ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ

* ΔΙ' ΟΛΟΝ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ *

ΑΠΟ ΤΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟΝ ΜΟΥ

Αἱ πεποιθήσεις μου ὁμοιάζουν μὲ τὰ ἐλαστικὰ τόπια τῆς πρωτοχρονιάς, τὰ ὅποια ὅσω τισ τὰ κτυπᾷ δυνατότερα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, τόσον αὐτὰ ἀνυψοῦνται.

..

Ἡ εὐφροσύνη δὲν εἶναι ἄλλο ἢ ἐπέκτασις μαρτυρίου. Οἱ εὐφροεῖς εἶνε οἱ περισσότερον βασανιζόμενοι εἰς αὐτὸν τὸν γελοῖον κόσμον.

..

Ἐπὶ τῶν ἀσφαγμῶν οἱ ὅποιοι προδίδουν τὴν ἀθανάσιαν.

..

Ὁ θρίαμβος τῆς συγχρόνου γυναικὸς εἶναι ἢ... ῥάπτριά της.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Εν Τύνιδι ανεκαλύφθησαν εις Τέμπαν θυμαύσια αρχαία ρωμαϊκά μωσαϊκά. Ἐν μάλιστα ἐξ αὐτῶν εἶνε περιεργότατον. Ἔχει ὕψος 1 μ. 90 καὶ πλάτος 2 μ. 20, περιστάνει δὲ ἐνὰ κοίλας Σειληγὸν καθήμενον περιβάδην ἐπὶ ἰσχυροῦ ὄνου φέροντος ἐν φυλακτῶν εἰς τὸν λαμόν. Τὸ ὑποζύγιον παραφορτωμένον στυλώνεται εἰς τὰ τέσσαρα πόδια του καὶ δὲν θέλει νὰ προχωρήσῃ παρ' ὅλας τὰς παρορμήσεις τοῦ τραγώποδος θεοῦ, ὅστις σύρει ἐκ τῶν ὠτων τὸν ὄνον ἐνῶ εἰς φάυνος τὸν τραβᾷ ἀπὸ τὴν οὐρὰν καὶ τὸν γρονθοκοπεῖ. Ἡ ἀστὴς αὐτῆς σκηνῆς ἔχει περιεργότατον χρωματισμόν· τὰ σήματα τοῦ προσώπου εἶνε βαθεὸς κυανῶ χρώματος, ἡ κεφαλὴ τοῦ Σειληγὸς πρασίνῃ καὶ ἡ τοῦ φάυνου λευκῇ καὶ τεφρόχρουν.

Ἐμφανίσθη πίττωσις πρὸς ἰδρῶσιν ἐν Πειραιῶι μικροῦ μουσείου ἀρχαιοτήτων, ἐν παρορμήματι τοῦ γυμνασίου Πειραιῶς.

Ἀπεφασίσθη προτάσει τῆς Α. Β. Υ. τοῦ Διαιτοῦ ἡ κατάρτισις γραφογραφικῶν πινάκων ὄλων τῶν ἀρχαιολογικῶν τόπων.

ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας θὰ ἐκδοθῇ προσεγῶς τεῦχος, ὅπερ θὰ περιέγῃ πολυτελεῖς φωτοτυπίαις ὄλων τῶν ἐν τῷ βυθῷ τῶν Ἀντικυθέρων ἀνευρεθεισῶν ἀρχαιοτήτων, ὡς καὶ τὰς δημοσιευθείσας γνώμας περὶ τοῦ γαλικικοῦ Ἐρμού ἢ Περσέως.

Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν διευθυντῶν τῶν ξένων σχολῶν παρέλαβε τὸν Παρθενῶνα ἐπισκευασθέντα.

Ἐν Παρισίῳ ἀπέθανεν ὁ ἐπιφανὴς Γάλλος ἀρχαιολόγος Ἀλέξανδρος Βερτρὰν, ὅστις διετέλεσε κατὰ τὴν νεότητά του ἐταῖρος τῆς Γαλλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν. Ἐπιανεθὼν εἰς Γαλλίαν ἠσχολήθη εἰς προϊστορικὰς μελέτας μεγίστης σημασίας, ἐδημοσίευσεν δὲ σπουδαῖα ἔργα περὶ τῆς μυθολογίας καὶ τῶν ἡρώων τῆς Ἑλλάδος, περὶ τῶν κελτικῶν ἀρχαιοτήτων καὶ περὶ τῆς ἀρχαίας τέχνης.

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία Ἀθηνῶν ἀπεφάνισεν νὰ ἐνεργήσῃ ἀνασκαφαὶ ἀπὸ τοῦ Θησαυροῦ μέχρι τῆς Στοᾶς τοῦ Ἀττάλου πρὸς ἀποκάλυψιν ὀλοκλήρου τῆς Ἀγορᾶς τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν. Ἦδε τοῦτο ἠγγράσατο πλείστα κτήματα. Αἱ ἀνασκαφαὶ θ' ἀρχίσουν ἐντὸς τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου, θὰ διαρκέσουν 5 ἔτη περίπου καὶ θὰ στοιχίσουν ἐν ἑκατομμύριον.

Εἰς Μίλητον, ἐνθα ἐνεργοῦνται ἀπὸ τριστίας ἀνασκαφαί, ἀνεκαλύφθη ἡ Ἀγορὰ σημαντικῶν διαστάσεων περιφραγμένη διὰ στοᾶς καὶ πρατηρίων, καὶ τὸ θέατρον, τὸ μέγιστον ἐν Μικρασίᾳ.

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

Ἀπέβωσεν ἐν Παρισίῳ ὁ E. Müntz, ἱστοριογράφος τῆς τέχνης γνωστότατος. Ὁ Müntz ἐγεννήθη τῷ 1845. Ὑπήρξε συνεργάτης εἰς πολλὰ περιοδικὰ γράφων κριτικὰς περὶ τέχνης, ἐξέδωκε δὲ πλείστα ἔργα, ἐν οἷς περὶ τῶν Μωσαϊκῶν τῆς Ἰταλίας, περὶ τῆς τέχνης ἐν τῇ αὐτῇ τῶν Παπῶν κατὰ τὸν 16' καὶ 17' αἰῶνα, περὶ Ραφαήλ καὶ τῶν ἔργων αὐτοῦ, περὶ τῆς ἱστορίας τῆς ζωγραφικῆς καὶ τῆς χριστιανικῆς ἀγιογραφίας, περὶ τῶν ἱστορικῶν καὶ κριτικῶν τοῦ Ραφαήλ, περὶ τῆς Ἀναγεννήσεως ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ κατὰ τὴν ἐποχὴν Καρόλου τοῦ Η'. περὶ τῶν βδολιοθηκῶν τοῦ Βατικανοῦ κ. λ. π.

Μία εἰκὼν τοῦ διασῆμου Ἀγγλοῦ ζωγράφου Γκλίνσμπορο εἰκονίζουσα τὰς δύο θυγατέρας του, κατακυρώθη ἐν δημοπρασίᾳ ἀντὶ 5,600 γυνεῶν (140,000 φρ. φρ.).

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς εὐχρεστήθη νὰ δωρήσῃ εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον δύο περισπούδαστα συγγράμματα τοῦ Nielsen, καθηγητοῦ ἐν τῇ Καλλιτεχνικῇ Ἀκαδημίᾳ τῆς Κοπενάγης.

Ἐκλείσεν ἡ καλλιτεχνικὴ ἔκθεσις τοῦ «Παρνασσῶ». Τὴν ἐπισκέψθησαν διασίχλοι ἐπισκέπται, ἐπωλήθησαν δ' ἔργα ἀξίας 7,605 φρ.

Τὴν 28 λῆξαντος ἐκλείσεν ἡ ἐν Βιέννῃ ἔκθεσις Secessions Ausstellung.

Ὁ κ. Πύρρο; Καραπάνος μετὰ τῶν κκ. Γ. Δημητριάδου γλύπτου καὶ Π. Ρανιέρη ζωγράφου ἤνοιξαν ἐν τῇ ὁδοῦ Ἀκαδημίας καλλιτεχνικὸν ἐργαστήριον.

Εἰς τὸ Studio τῆς 15 Δεκεμβρίου (ἀρ. 117) δημοσιεύεται ἄρθρον περὶ Γύζης, γραφὸν ὑπὸ τοῦ κ. Δ. Κακλαμάνου. Τὸ ἄρθρον συνοδεύουσιν αἱ εἰκόνες πέντε ἔργων τοῦ Γύζης, ἡ Σκηνὴ τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας Ἑλλ. ἀγῶνος, ὁ Ἀραβὸς, τὸ Μᾶθημα τοῦ γαστροῦ, ἡ Ἀπελευθέρωσις τῆς Βυραρίας καὶ ἡ Ἀπόκρισις ἐν Ἑλλάδι.

ΓΛΥΠΤΙΚΗ

Ὁ Ἰταλὸς γλύπτης Ἀρνόλδος Τζόκας ἐπεράτωσε τὸ μέγα μνημεῖον τοῦ Τσάρου Ἀλεξάνδρου, τὸ ὅπου προέκειται νὰ στηθῇ εἰς Σόσιαν.

Ἐν τῷ Παρισίῳ κήπη τοῦ Λουξεμβούργου ἐγένοντο τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀνεγερθέντος ἀνδριάντος τοῦ Gabriel Vicaire, ἔργου τοῦ Injalbert.

Δὲν ἐλύθη ἔτι τὸ ζήτημα τῆς τοποθετήσεως τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Κολοκοτρώνη. Νομίζομεν ὅτι ἀφοῦ ὁ καλλιτέχνης κ. Σῶχος ἐγνωμάτευσεν μετὰ τὴν ἐνταῦθα ἀφίξιν του ὅτι καταλληλότερος τόπος εἶνε ἡ ἀρχὴ τῆς ὁδοῦ Κολοκοτρώνη, ὅπερ πρώτη ἡ «Πινυκοθήκη» ὑπεστήριξε, πᾶσα ἄλλη συζήτησις εἶνε περιττὴ καὶ ἀντικαλλιτεχνικὴ. Διὰ τὴν ἰδρῶσιν ἔργων τέχνης δὲν ἀπαιτεῖται μόνον ἱστορικὴ γνώσις, ἀλλὰ καὶ μερικοὶ ὄροι τεχνικοὶ καὶ αἰσθητικοί, ὅς περὶ τὴν ἀγνοσίαν πολλοῦ τῶν ὑποστηρικτῶν τῆς ἀντιθέτου πρὸς τὸν κ. Σῶχος γνώμης, νὰ ἐβυθῇ δὴλ. ὁ ἀνδριάνς εἰς μίαν πλατείαν καὶ δὲν ἤξευρομεν τοῦ ἄλλου.

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

Ὁ ἀρχαῖος ἑλληνικὸς ἀρχιτεκτονικὸς ρυθμὸς ἀνεβίωσε σχεδὸν εἰς ὅλας τὰς πόλεις τῶν Ἠνωμένων πολιτειῶν, ἐν αἷς πολλὰ κτίρια ἐγείρονται συμφώνως πρὸς τὸν ρυθμὸν τοῦτον. Τὸ Κογκρέσσον τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἐψήφισε διάφορα ποσὰ πρὸς ἀνεγερσιν ἑκατὸν εἰκοσι περίπου δημοσίων κτιρίων ἐν διαφόραις πόλεσι τῆς Συμπολιτείας, ἅτινα κατ' ἀπόρρισιν τῆς κυβερνήσεως θὰ οἰκοδομηθῶσι κατὰ τὸν κλασικὸν ρυθμὸν. Τὸ μᾶθημα ὅπερ ἡ Ἀμερικανικὴ Κυβέρνησις δίδει εἰς τοὺς νεωτέρους ἀρχιτεκτονάς μας, οἱ ὅποιοι μετὰ τὰ ροκακὸ καὶ τὰς παγώδας ἐξητελείσαν τὸν Ἑλλ. ρυθμὸν, εἶνε διδακτικώτατον.

ΕΞΕΛΘΗΣΑΝ

Κ. Σκόκου. Ἡμερολόγιον τοῦ 1903. Σελ. 427. Ἐν Ἀθήναις. Κομψὸν καὶ χαριτωμένον εἶνε καὶ τὸ ἐφετεινὸν ἡμερολόγιον τοῦ φίλου κ. Σκόκου. Περιέχει πολλὰ ὠραία διηγήματα καὶ ἄρθρα, ἐν οἷς τῶν κ. κ. Ἀξιώτου, Πολίτου, Μωραϊτίδου, Νιρβάνου, Ξενοπούλου, Λυκούδη κλπ. Διακρίνονται τὰ μεθυραφικὰ διηγήματα τοῦ Σατανᾶ, ὅστις εἶνε ὁ ἴδιος ἐκδότης τοῦ ἡμερολογίου.

Βιβλιοθήκη Μαρσαλλῆ. Εἰσαγωγή εἰς τὰς ἱστορικὰς μελέτας ὑπὸ Langlois καὶ Seignalos. Κατὰ μετάφρασιν Σπ. Λάμπρου. Τεύχη Α' καὶ Β'.

Edward Montier. L'Automne des Lys. Σελ. 172. Ἐκδόσις τῆς Société Française d'Imprimerie et de Librairie. Paris. Ἡ ἄρτι ἐκδοθεῖσα συλλογὴ ποιημάτων τοῦ κ. Montier, ἐνεπνεύσθη ἐκ τοῦ βίου τῆς Μαρίας Ἀντωνέττας.

G. D'Annunzio. Ἡ ῥοδοδάφνη. Μετάφρασις Κ. Καιροφύλα. Ἐν Ἀθήναις.

Συμπλήρωμα τοῦ ἐγκυκλοπαιδικοῦ λεξικοῦ. Ἐξεδόθη τὸ 7ον τεῦχος περιέχον πίνακα τοῦ Πειραιῶς. Ἐκδόται Μπικ καὶ Μπάρτ. Πλατεία Συντάγματος.

Ἡμερολόγιον ἡ Κυψέλη. Ἔτος 1903 ὑπὸ Ἀγγέλου Κοσμῆ. Ἐν Πειραιῶι.

Τάκη Κανδηλώρου. Ἀρκαδικὴ Ἐπετηρίς. Ἡμερολόγιον «Φιλοκάλου Πηνελόπης» 1903 Γεωργίου Καλλιπέρη. Δήμος καὶ Ἐκπαίδευσις. Προτάσεις ὑποβληθεῖσαι εἰς τὸ Δημ. συμβούλιον Ἀθηναίων, πρακτικώταται, αἵτινες λυπηρὸν εἶνε ὅτι δὲν ἐπραγματοποιήθησαν εἰσέτι.

ΑΓΓΕΛΛΟΝΤΑΙ

«Ἐσπερος». Δεκαπενθήμερον εἰκονογραφημένον περιοδικὸν ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου. Διευθυντῆς Δ. Χαρβάτης. Ἀθήναι.

Ἡ κριτικὴ. Περιοδικόν. Διευθύνται Γ. Ἀξιώτης καὶ Γ. Λαμπελῆ. Ἐν Ἀθήναις.

Ὁ «Νομῶς». Ἐφημερὶς πολιτικῆ, κοινωνικῆ καὶ φιλολογικῆ, ἐκδοθησομένη κατὰ Πέμπτην καὶ Κυριακῇ, ἀπὸ τῆς 2 Ἰανουαρίου 1903, εἰς ὀκτασέλιδον τρίστηλον σχῆμα. Διευθυντῆς Δ. Π. Ταγκόπουλος. Ἐν Ἀθήναις. Συνδρομὴ δρ. 10.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Dr. P. Richer. L'art et la Medecine.

Ἐν τῷ τελευταίῳ τεύχει τῆς «Revue Universelle» δημοσιεύεται ἐκτενὲς βιογραφικὸν σημεῖωμα περὶ τοῦ ἐσχάτως θανόντος Γάλλου ζωγράφου J. Tissot. Ὁ Tissot ἐγεννήθη ἐν Νάντη τῷ 1836. Ἐκ τῶν ἔργων του, ἅτινα εἶνε οὐκ ὀλίγα, ὁ Φάουστ καὶ ἡ Μαργαρίτα ἢ «Ἀνοίξις», τὸ «Πρόγευμα» ἢ Νεαρά γυνὴ παρατηροῦσα Ἰαπωνικὰ ἀντικείμενα, ἄλλη νεαρά γυνὴ ἐν εκκλησίᾳ κλπ. εἶνε τὰ γνωστότερα. Ἔργα τοῦ Tissot ὑπάρχουν καὶ εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Λουξεμβούργου, ἐν Παρισίῳ.

Dr. C. Stratz. La beauté de la femme. Paris. Ἐξεδόθη καὶ γερμανικῇ μετάφρασις. Πλήρης μελέτη μετὰ πλείστον εἰκόνων περὶ τοῦ γυναικείου κάλλους ὑπὸ ἀνατομικῆν καὶ αἰσθητικῆν ἔποψιν. Τιμὴ 20 φρ. χρ.

Corot and Millet. Περὶ τῶν δύο μεγάλων

αὐτῶν Γάλλων ζωγράφων τὸ Studio ἐξέδωκε εἰδικὸν ὀγκῶδες τεῦχος, ὅπερ περιέχει κριτικὰς μελέτας, περὶ μὲν τοῦ Corot γράφεισιν ὑπὸ τοῦ G. Geffroy, περὶ δὲ τοῦ Millet ἐπὶ τῶν Arsène Alexandre καὶ Fr. Kerpel. Πρὸς τούτοις περιέχει πληθὺς θαυμασίων εἰκόνων ἔργων τῶν εἰρημένων καλλιτεχνῶν, ὧν ἐξέχουν τοῦ μὲν Corot ἡ Λίμνη, ἡ «Μουσικὴ καὶ Καλλιτεχνία» ἢ «Εὐρυδίκη», ὁ «Ὀρφεὺς» ἢ «Ἀνάμνησις τῆς Ἰταλίας», ὁ «Χορὸς τῶν νομφῶν», ἡ «Πρωὴν ὥρα» τοῦ δὲ Millet ἡ «Σπουδὴ», ἐν Γυμνῶν, ὁ «Θάνατος καὶ ὁ γέρον μετὰ τὰ ξύλα», ἡ «Ἀνέμη», ἡ «Παραλία», ὁ «Ἐργάτης», ἡ «Βοσκὸς» κλπ. Εἰς τὴν περὶ Corot μελέτην ἐπισυνάπτεται πίναξ τῆς ἀξίας τῶν ἔργων τοῦ διασῆμου ζωγράφου. Ἀρχίζει ἡ τιμὴ ἀπὸ τὰ 150 φρ. χρ. καὶ φθάνει εἰς τὰ 65,400 γρ. εἰς τὴν τιμὴν ἐπωλήθη ἡ εἰκὼν τοῦ «Νύμφαι καὶ Φαῦνος», εἰς τὸ Salon τοῦ 1869. Εἰς μεγάλας ἐπίσης τιμὰς ἐπωλήθησαν τὰ ἔργα τοῦ ὁ «Ἀλιεὺς» (44, 500 φρ.) ἢ «Πρωία» (60,000 φρ.) ἢ «Ἀρτεμις καὶ αἱ λαύμεναι νύμφαι» (20,000 φρ.) ὁ «Πορβιεύς» (25,400 φρ.) κλπ.

E. Babelon. — Histoire de la gravure sur gemmes en France depuis les origines jusqu'à l'epoque contemporaine μετὰ 22 πινάκων καὶ πολλῶν εἰκόνων.

H. Bouchot. — La femme Anglaise et ses peintres. Μετὰ 104 εἰκόνων καὶ 20 πινάκων.

H. Hymans. — L'exposition des primitifs flamands à Bruges.

M. Paléologue. — Rome. Notes d'histoire et d'art.

A. Studnicka. — Principes du Beau. Esthétique populaire. Μετὰ 106 εἰκόνων.

Εἰς σειράν φύλλων τῆς «Ἀκροπόλεως» ἐδημοσίευσεν ἐκτενὲς ἄρθρον περὶ τῆς νεοελληνικῆς ζωγραφικῆς ὁ κ. Π. Γιαννόπουλος.

ΚΟΝΕΤ. ΒΟΛΑΝΑΚΗΣ. Ὁ διαπρεπέστερος τῶν θαλασογράφων μας, ὁ διδάσκαλος ὄλων σχεδὸν τῶν ὀλίγων Ἑλλήνων θαλασογράφων. Καθηγητῆς ἐν τῷ Πολυτεχνεῖῳ, ἀγαπητὸς εἰς τοὺς μαθητὰς του. Ἐμφωλόγος, ἀρτίων τὴν οὐμίαν του πάντοτε μετ' ἀνέκδοκα. Ἐγεννήθη ἐν Ἡρακλείῳ τῆς Κρήτης τῇ 17 Μαρτίῳ 1837. Τὴν ζωγραφικὴν ἰδιότητα ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τοῦ Μονάχου εἰς τὴν εἰσήλθε διαγωνισθεὶς πρὸς 27 ἑκατομμύριους. Ἔσχε διδάσκαλον τὸν Πιλότι. Ἐπὶ ἔτη διέμεινεν ἐν Τερσίον, εἰτα δὲ, τῷ 1884, ἐγκατεστάθη ἐν Πειραιῶι, ἐνθα καὶ διαμῖνει. Τὸ πρῶτον ὀνομαστὸν ἔργον του εἶνε ἡ ναυμαχία τῆς Αἰόσης (1868) ἣτις καὶ ἠγοράσθη ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας, ἀντὶ 4,000 φιορινίων, ἀφοῦ πρῶτον ἐξετέθη ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς «Αὐστριακῆς Καλλιτεχνικῆς Ἐταιρείας». Ὁ «N. Ἐλεύθερος τύπος» μακρὰν τότε περὶ τοῦ ἔργου τοῦτου ἐδημοσίευσεν ἐπαινετικὴν κρίσιν. Τὰ ἔργα τοῦ κ. Βολανάκη — ὅλα θαλασογραφία καὶ ὅλα εἰσιογραφία — εἶνε πολλὰ θεωρεῖται ἐν τούτοις εἰκόττωμα τοῦ καλλιτέχνου διὰ τὰ αὐτὰ θέματα εἰς δύο καὶ τρεῖς πολλὰς πίνακας εἰκονίζει. Τὰ γνωστότερα ἔργα του εἶνε ἡ Ναυμαχία τοῦ Τράφαλα, ἀγορασθεῖσα ὑπὸ τῆς ἐκθέσεως τοῦ Λονδίνου, ἡ ἐπάνωδος τῶν Ἀργοναυτῶν, ἡ νυκτοπλοῖα τῆς τουρκικῆς Ναυαρχίδος ὑπὸ τοῦ Κανάρη, ἡ ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχία ἢ ἠγόρασε τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν καὶ ἣτις κοσμεῖ τὸ γραφεῖον τοῦ Ὑπουργοῦ, ἡ ἔξοδος τοῦ Ἀρεως, πλείστοι δὲ εἰκόνες του παριστάσι τὸν Πειραικὸν λιμένα κατὰ διαφόρους ἀπόψεις.

ΑΓΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ. Παλαιά εικόν του περιφήμου Andrea del Sarto. Η εικόν εφρίσκεται εις τὸ ἐν Παρισίοις μουσεῖον τοῦ Λούβρου. Ὁ A. del Sarto ἦτο Φλωρεντινός, γεννηθεὶς τῷ 1487 καὶ θανὼν τῷ 1531, κληθεὶς εἰς Γαλλίαν ἀπὸ τοῦ Φραγκίσκου Α' τῷ 1518. Εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Λούβρου, ὑπάρχει καὶ ἄλλη εικόν του παριστάνουσα ἐπίσης τὴν ἁγίαν οικογένειαν, ὡς καὶ δύο ἄλλαι, ἡ Ἐλεημοσύνη καὶ ὁ Εὐαγγελισμός. Ἐν τῇ δημοσιονομῇ ὑφ' ἡμῶν εἰκόνι, ἀριστοτερῶς εἰκονίζεται ἡ Παναγία γονυπετής, φέρουσα ἐρυθρὰν ἐσθῆτα καὶ χλαίναν κναιήν περὶ τοὺς πόδας, προσβλέπει τὸ βρέφος της, τὸν Ἰησοῦν, ὅστις ἄπτεται τοῦ στήθους της. Δεξιᾷ ἢ ἀγία Ἐλισάβετ, φέρουσα κναιήν ἐσθῆτα μὲ λευκὸν κρηδεμνον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν ὤμων, μὲ τὸν ἕνα πόδα μόνον γονυπετής, κρατεῖ δρόνον εἰς τοὺς βραχίονάς της τὸν μικρὸν Ἅγιον Ἰωάννην, μὲ τὸν δάκτυλον τῆς δεξιᾶς χειρὸς ὑψωμένον. Εἰς τοὺς πόδας του εἶνε ἐρομιένος εἰς σταυρός. Ὅπισθεν τῆς Ἀειπαθένου δύο Ἄγγελοι μὲ ἀνοικίας πτέρυγας. Λέγεται ὅτι ὡς πρότυπον τῆς Παναγίας εἶχεν ὁ καλλιτέχνης τὴν σύζυγον του. Ἡ εἰκὼν ἀνήκει κατ' ἀρχάς εἰς τὴν συλλογὴν τοῦ Βασιλέως Φραγκίσκου τοῦ Α'.

ΜΙΝΙΟΝ ΠΑΠΑΒΙΕΡΟΥ. Ἡ πολύκλαυτος τοῦ Θεάτρου νέμφη, ἡ ἐν Παρισίοις, ἐνθα ἐσπούδαζε τὴν ἠθοποιίαν, ἐσχάτως θανοῦσα.

Ἐρωτῶντι. Εἶνε ζήτημα νομικὸν λελυμένον ὅτι δὲν δύναται ὁ ἀγοραστὴς μιᾶς εἰκόνας, ἢ ἔχει ὑπογράψῃ ὁ καλλιτέχνης, νὰ μεταβάλῃ τὴν εἰκόνα, ἔστω καὶ ἐπιτυχῶς. Ἐν Ἑλλάδι, μὴ ὑπάρχοντος νόμου περὶ τῆς πνευματικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς ιδιοκτησίας, ἄδηλον πῶς δύναται νὰ λυθῇ δικαστικῶς τὸ ζήτημα. Ἐσχάτως ἐν Κ[ι]π[ρ]ὸς εἰς παρεπιδημῶν ἔξοχος Γάλλος ζωγράφος διερχόμενος πρὸ μιᾶς προθήκης εἶδε ἐν ἔργον του, τὸ Φοντενεβλώ ἐν ὄρῳ ἀνατολῆς σελήνης. Ἄλλ' ὁ ἔμπορος, ἐπειδὴ τοῦ ἐφάνη μελαγχολικὴ ἢ σελήνη, τὴν ἔκαμε... ἡλιον. Ὁ ζωγράφος ἐξανέστη διὰ τὴν πλαστογραφίαν τοῦ καλλιτεχνικοῦ ἔργου του καὶ ἤγειρεν ἀγωγὴν, ἣτις διατελεῖ ἐκκρεμῆς ἐνώπιον τῶν ὀθωμανικῶν δικαστηρίων.

Περὶ ἐργῶν. Ὁ πρῶτον πρωθυπουργὸς τῆς Γαλλίας Βαλδέκ Ρουσσώ, ἠξεύρει ζωγραφικὴν εἶνε ἀριστος ὑδατογράφος. Οἱ ἰδιόκοι μας πρωθυπουργοί; Χμ!

Μόργαν. Τὸ μνημεῖον εἰς μνήμην τοῦ Μαϊζῶνος, Φαβιὲ καὶ Δεριγνῦ θὰ στηθῇ εἰς τὴν δενδροστοιχίαν τοῦ Ζαπτείου. Θὰ ἔχῃ μετὰ τοῦ βάρους ὕψος 6 1/2 μέτρων. Τὰ ἀνάγλυφα θὰ κατασκευασθοῦν ἐξ ὀρειχάλκου ἐν Παρισίοις.

Ἄνοιτι. Ἐνταῦθα. — Τὸ ποίημά σας ἐλήφθη μετὰ τὴν 1 Δεκεμβρίου. Συνεπῶς ἐβάρυνε τὸν κάλαθον τῶν ἀχρήστων.

Πιανίστα Δ. Γ. Κ. Ἐνταῦθα. Ὁ Ἄραμις δηλ. ὁ κ. Ἀραβαντινός, εἶνε γνωστότατος μὲ τὰς ὠραίας μουσικὰς συνθέσεις του. Ἡ Βουγισμῆν ἐν Βερολίνῳ ἐγκαινίασε τὰ κονσέρτα της μὲ τὰ τραγούδια τοῦ Ἀράμιδος. Ὁ Ρίμπλες εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τοῦ Ἄσματος, ὁ Φόγελ παρουσίασαν τὸν Ἄραμιν ὡς μουσικὸν συνθέτην. Τὰ ἄσματα του εἶνε ὅλα ἐμπνευσμένα ἐξ Ἑλληνικῶν δημοδῶν ἄσμάτων.

Συναδέλφω. Ἡ πρότασις τοῦ «Κράτους» περὶ συνεδρίου τοῦ Ἑλλ. τύπου εἶνε ἀξία ἐκθύμου ὑποστηρίξεως. Ἀφοῦ χάρις εἰς τὸ ὑποῦλον ἀλληλοφάγωμα τῶν Ἀθηναίων δημοσιογράφων δὲν καταρθώθη μετὰ τόσας ἀποπειράς ἢ ἰδρυσις σωματείου, πολλὰ, πλεῖστα ἔχοντος νὰ ἐπιτελέσῃ, ἐν συνεδρίον ἀποβαίνει ἀπαραίτητον, ὅπως κανονίσῃ σοβαρώτατα τινα

ζητήματα ὄχι τόσον διὰ τὴν κυκλοφορίαν τῶν ἐφημερίδων, ὅσον διὰ τὴν συζήτησιν ζητημάτων τιῶν Ἑθνικῶν καὶ κοινωνικῶν, ἐφ' ὧν πρέπει νὰ συμπίπτῃ ἡ δημοσιογραφικὴ γνώμη.

Οἱ κ. κ. συνδρομηταὶ τῆς «Πινακοθήκης», οἱ καθυστεροῦντες ἔτι τὴν συνδρομὴν των, παρακαλοῦνται καὶ αὐθις ὅπως ἀποστείλωσιν αὐτὴν πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς «Πινακοθήκης», λήγοντος μετ' ὀλίγον τοῦ β' ἔτους. Φύλλον Φεβρουαρίου εἰς οὐδένα ἀπολύτως θ' ἀποσταλῇ, ἂν μὴ ἐμβάσῃ τὴν συνδρομὴν του.

Παρακαλοῦνται οἱ κ. κ. συνδρομηταί, εἰάν τυχὸν ἔλλειπει τεῦχος τι, νὰ μᾶς τὸ ἀναγγείλωσιν ἀπὸ τοῦδε, διότι κατόπιν θὰ καταρυσθῶσι σειραὶ τοῦ β' ἔτους, θὰ εἶνε δὲ δυσχερῆς ἡ ἀποστολὴ φύλλον, ἔνεκα τῆς πιθανῆς ἐξαντλήσεως αὐτῶν.

ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΔΩΡΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΟΧΡΟΝΙΑΝ

ΤΟ ΚΡΥΦΟ ΣΧΟΛΕΙΟ Ν. Γύζη ἐπὶ ἐκλεκτοῦ χάρτιον . . . Δραχ. 1.

ΤΟ ΠΑΣΧΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ Φ. Ἀριστέως, ἔγχρωμος φωτοτυπία. Δελ. 75

ΤΑ ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΑ Δ. Ι. Καλογεροπούλου μὲ 54 εἰκόνας. Χρυσόδετα Δρ. 2,50. Ἄδετα Δρ. 1,50.

Η ΕΠΕΤΗΡΙΣ ΤΩΝ ΦΙΛΟΤΕΧΝΩΝ μὲ 90 εἰκόνας. Δρ. 1,50

Ἦτος: ΕΚΠΤΩΣΙΣ

ἔνεκα τῶν ἑορτῶν διὰ τοὺς συνδρομητὰς τῆς «Πινακοθήκης»

30%

ἰσχύουσα μέχρι τῆς 5 Ἰανουαρίου 1903. Μετὰ τὴν ἐκπτώσιν αὐτὴν δύναται οἱ συνδρομηταὶ μας ν' ἀγοράσωσι τὰ εἰρημέτα δῶρα μόνον εἰς τὰ γραφεῖα τῆς «Πινακοθήκης».

Ὁ Δ^{ος} τόμος τῆς «Πινακοθήκης» χρυσόδετος μὲ 262 εἰκόνας, πωλεῖται εἰς τὰ γραφεῖα μας ἀντὶ 15 Δρ. Εἶνε ἡ καλλιτεχνικωτέρα ἀνάμνησις διὰ τὴν πρῶτην τοῦ ἔτους.